

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2030, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana šte. 10.630 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Prva etapa blejskega sporazuma izvršena.

**Dr. Gosar minister za socialno politiko.
Sušnik državni podtajnik v ministrstvu prosvete.**

SESTANEK DAVIDOVIČ - MARINKOVIČ. — VUKIČEVIČ NA DVORU.

Rekonstrukcija se izvrši že danes?

KANOSSA G. PRIBIČEVIČA.

Izvršeno.

Blejski sporazum je, če se uresniči, današnje vesti iz Beograda, v bistvu izvršen, Slovenska ljudska stranka ima vstopiti v vladu, v kateri dobi vsekakor važen resor ministrstva za socialno politiko in podtajništvo v naučnem ministrstvu. S tem bi bila prva etapa blejskega sporazuma realizirana.

Intrige, s katerimi so skušali nasprotniki Slovenske ljudske stranke preprečiti, da ne bi zastopstvo slovenskega naroda v smislu tako zvanega blejskega pakta prišlo v vladu, so bile velikanske. Centrum teh intrig je bila kajpada SDS, ki je hotela izrabiti strankarska trenja med radikali in demokrati v to, da prepreči soudeležbo Slovencev v vladi, oziroma potisne ogromno večino slovenskega naroda v opozicijo, sebi pa zagotovi zopet strahovladu v Sloveniji in več ali manj obilne odpadke z vladne mize za sanacijo svojih zbankrotiranih poslov in politike. V izbiri svojih sredstev se je znana koterija zopet pokazala v vsej svoji nagoti in spuščala v beograjsko politično atmosfero to pot najbolj smrdljive izrodke svojega uma: da je SLS pod komando Vatikana, da ji je Vatikan zapovedal iti v vladu, da ima s tem svoje namene z državo itd. itd. Seveda ni ta družba pustila v svojih umazanih spletkah vnevar tudi plemenskega momenta: da bi vstop SLS v vladu pomenil preveliko ojačenje separatističnega slovenstva in podobno. Namen vsega tega je seveda bil, pomagati SDS zopet na konja, preprečiti razvoj naše državne politike v zdravo smer in potisniti državo nazaj v dobo prevladanja strankarskih interesov nad splošnimi.

Te velike intrige so premagane. To je najvažnejši moment v razvoju političnih dogodkov po volitvah, ker pomeni, da izvestni šlagerji in fraze, čeprav odeli v »nacionalno« firmo, nimajo več učinka, da ni mogoče več špekulirati na biveše predrazsodke in da je volja za temeljito ozdravljenje političnih razmer naše države odkrita in neomajna.

Kar se tiče rekonstrukcije vlade same, treba ugotoviti, da pomeni prvo etapo v konkretizaciji takozvanega blejskega sporazuma. Blejski sporazum v duhu preorientacije naše državne politike, kakor se vedno določneje obrisuje, obsega cel kompleks problemov gospodarskega, socialnega, kulturnega značaja, ki se morejo razgrniti in realizirati postopoma. Rešitev teh vprašanj potrebuje časa, naravnega razvoja v okviru demokratičnega parlamentarizma, katerega ne samo ohraniti, ampak okrepiti je vrhovni cilj SLS. Naloga našega zastopstva v vladi je s pozitivnim in vztrajnim delom poglobiti duha, iz katerega je vzniknil blejski sporazum, vzdržati in razširjati dobro razpoloženje, privabiti k temu delu polagoma vse poštene in ustvarjanja zmožne elemente, dokazati tvornost one politike, ki je vedno bila program SLS. Da bodo naši zastopniki to umeli, o tem nihče ne dvomi. Treba vztrajnosti in dobre volje na vseh straneh, in da te ne bo zmanjkalo, je naša trdna upanje.

* * *

r Beograd, 20. sept. (Izv.) Danes popoldne ob pol 7 se je vršil sestanek med načelnikom SLS, g. dr. Korošcem in predsednikom vlade Veljo Vukičevićem. Sestanek je trajal malo časa, in kakor se v vseh krogih misli, se je na tem sestanku ugotovila končna linija za izvršitev prve etape blejskega sporazuma. Vsi politični krogi so sestanku pridajali posebno važnost v razvoju za ustvaritev nove vlade.

r Beograd, 20. sept. (Izv.) Z ozirom na sestanek med predsednikom Veljo Vukičevićem in načelnikom SLS dr. Korošcem so se proti večeru v nekaterih političnih krogih raznesle vesti, da je pri tej priliki prišlo do sporazuma o rekonstrukciji vlade, ki bi se imela izvršiti tekom jutrišnjega dopoldneva. Rekonstrukcija vlade bi se izvršila na ta način, da bi bila v tej vladi zastopana po svojih zastopnikih tudi SLS. Sicer so se v teh krogih kot kandidati SLS imenovali za državnega podtajnika v pro-

svetnem ministrstvu poslanec Anton Sušnik in za ministra za socialno politiko dr. Andrej Gosar.

Pri tej priliki bi se po zatrjevanju istih krogov imele vršiti sledeče spremembe: Dosedanji minister za socialno politiko, Aca Miovič, bi dobil portfelj trgovinskega ministrstva, dosedanji trgovinski minister dr. Spaho bi dobil ministrstvo za gozdarstvo, dosedanji minister za gozdarstvo Kosta Kumanudi bi dobil prosvetni portfelj. Dosedanji radikalni minister za prosveto dr. Ninko Perić bi odšel iz te vlade.

Do poznih večernih ur nismo dobili končnoveljavnega potrdila o teh spremembah. Kljub temu se je ta vest v dobro poučenih krogih uporno vzdrževala. V istih krogih se je ta vest označevala kot izvršitev prve etape blejskega sporazuma.

r Beograd, 20. sept. (Izv.) Tekom dneva sta se v svrhu ustvaritve bodoče vladne koalicije sestala na razgovor voditelj Demokratske zajednice Ljuba Davidović in zunanji minister Voja Marinković. Kakor smo mogli izvedeti od prijateljev obeh demokratskih voditeljev, sta oba prvaka vztrajala na svojih stališčih. Dasi ravno ste ti stališči že znani, smatramo za potrebno, da jih v svrhu pravičnega presojanja sedanjega položaja ponovimo:

Ljuba Davidović je bil mnenja, da je sodelovanje z radikali v vladi pod Vukičevićevo vodstvom nemogoče in neoportuno, kakor je to za časa volitev na agitaciji ponovno poudaril. Tudi je bil mnenja, da je mogoče že prišel čas, da demokrati sami prevzamejo vodstvo državnega krmila v svoje roke.

Nasproti temu stališču pa je zunanji minister Voja Marinković bil mnenja, da bo tudi on pristal na to, morda še raje, nego na Vukičevićevo vodstvo, če bi bil že čas za to, da demokrati sami prevzamejo vodstvo državnega krmila v svoje roke. Vendar pa misli, da je sedanjí položaj takšen, da je to nemogoče in smatra kot nujno državno potrebo sodelovanje Vukičevića in SLS.

Po dolgem medsebojnem izmenjavanju misli in obravnavanju celokupnega položaja, je prevladovalo mišljenje, da se na tem vprašanju nikakor ne sme lomiti enotnost demokratske stranke, ampak da je treba z vsemi silami delati na to, da se edinstvo demokratske stranke za vsako ceno obvaruje. Z ozirom na to je prišlo do soglasja v tem, da se sedanja vlada rekonstruira in vladna koalicija razširi z vstopom zastopnikov SLS v vladu.

Pri teh pogajanjih je pozneje sodeloval tudi voditelj muslimanov iz Bosne, Spaho, ki je istotako izrazil svoje želje, da bi SLS sodelovala v vladni koaliciji. Izrazil je svoje globoke simpatije napram dr. Korošču in njegovi stranki, ki je dosedaj pokazala samo pozitivne rezultate v izpolnjevanju državnega programa.

Z ozirom na to soglasno mnenje je prevladovalo stališče zunanjega ministra Marinkoviča. Proti večeru je bil položaj kljub vsem intrigam in sicer zelo težkim intrigam z raznih strani, predvsem slovenskih samostojnih demokratov, tak, da se smatra, da se bo tekom jutrišnjega dneva izvršila rekonstrukcija vlade s tem, da vstopijo tudi zastopniki SLS v njo.

r Beograd, 20. sept. (Izv.) Tekom dopoldneva so bile opaziti avdiencie pri kroni. Prvi je bil pri kralju vojni minister, general Hadžić, nato finančni minister Bogdan Marković, ob 1 popoldne pa predsednik vlade Vukičević.

r Beograd, 20. sept. (Izv.) Po sestanku z dr. Korošcem, načelnikom SLS, je odšel predsednik vlade v dvor, kjer je ostal dolgo v avdienci. Po svoji avdienci je časnikarjem izjavil, da bo jutri v glavnem vse končano, na kar je povabil Vašega dopisnika na krajši razgovor in ga obvestil o nekaterih posameznostih o dogodkih tekom današnjega dneva. r Beograd, 20. sept. (Izv.) Voditelja sa-

mostojnih demokratov iz Slovenije dr. Kramer in dr. Zerjav sta danes prispela v Beograd, da podvzameta vse korake, da bi slovenski narod v ustvarjanju se vladi ne bil zastopan. Kakor smo včeraj poudarili, so bile proti sodelovanju zastopnikov slovenskega ljudstva naperjene velike intrige. Istotako smo naglasili, da se bodo te intrige v najkrajšem času razkrinkale in uničile. Dosedanji razvoj nam daje povsem prav. Kar se tiče dr. Kramerja, moramo še posebej naglasiti, da je danes celo dopoldne antišambiral pred Davidovičevim demokratskim klubom.

r Beograd, 20. sept. (Izv.) V nekaterih krogih se je raznesla vest, da so slovenski samostojni demokrati po dr. Kramerju ponudili Davidoviču svoj brezpogojen vstop v Davidovi-

čevo demokratsko stranko. O teh vesteh je bil obveščen sam Svetozar Pribičević. Ves potrt in žalosten se je nocoj v spremstvu poslanca Budisavljeviča podal pred predsedništvo vlade, med tem ko je bil Vukičević v avdienci pri kroni. Iskajoč tolažbe, se je obrnil na zbrane časnikarje z vprašanjem o novicah. Nek prisoten časnikar mu je odgovoril:

»Ni posebnih. Javnost se zaenkrat zanima samo za Vašo pot v Canosso!«

Pribičević: »Kakšno Canosso?«

»Pa na Vašo poklonitev Ljubi Davidoviču zopet.«

Pribičević: »Ali pa njegovo meni.«

»No da, gospod minister, to je tako po tisti znani srbski. »Ako noče gora k Muhamedu, mora Muhamed k gori.«

Tolpa zajedalcev ...

FAŠIZEM PROTI SVOJIM PODPIRATELJEM. VELEPOSESTNIKI IN VELETRGOVCI ŽIVE V MESTIH, ZA DELAVCA SE PA NE BRIGAJO.

v Rim, 20. sept. (Izv.) Predsednik državne zveze fašističnih sindikatov Rossoni je na kongresu zastopnikov poljedelskih zvez Lombardije v Milanu, ki je bil včeraj otvorjen, imel govor, v katerem je slikal ne baš ugodni položaj poljedelskih delavcev vseh kategorij. Poudarjal je, da se mora sistem dninarjev, katerih položaj je posebno v južni Italiji tragičen, odpraviti. Rossoni je napadal veleposestnike, ki žive v mestih, svoja posestva zanemarjajo in jih dajejo v zakup ničvrednim elementom, kateri zopet s tem verizijo in jih oddajajo podnajemnikom. V južni Italiji gredo zemlji-

šča skozi roke štirih do petih podnajemnikov, preden jih dobi delavec, ki mora potem vso to tolpo zajedalcev preživljati s svojim delom. Delavski sindikati predlagajo, da se taki veleposestniki razlastijo. Dalje je Rossoni napadal tudi trgovce, ki očitajo fašističnim voditeljem, da uganjajo boljševisko demagogijo. V svojih listih trdijo trgovci, da redukcija cen v veletrgovini po 80% odgovarja redukciji cen v detajlni trgovini po 14%. Ali ste o pocenitvi cen kaj opazili? je zaklical Rossoni. Prisotni so odgovarjali: Nič, prav nič nismo opazili. Govor Rossonija so prisotni burno odobraval.

Pariz o romunski zmagi.

ČE BUDIMPEŠTA SPREJME ALI NE, AGRARNA REFORMA V ROMUNJI JE KONČNO-VELJAVNA.

v Pariz, 20. sept. (Izv.) Pariški tisk se o odločitvi Sveta Društva narodov o romunsko-madžarskem sporu izraža zelo rezervirano. Zdi se, da v Parizu niso popolnoma zadovoljni s francoskimi delegati v Društvu narodov, ki so podpirali romunsko tezo. Paul Boncour je namreč izjavil v Ženevi: Suvereniteta države gre tudi tako daleč, da lahko po svoji volji odloča o lastninski pravici na svojem ozemlju. To tezo so v Parizu označili kot dvorezno za pogajanja med Rusijo in Francijo. »Petit Parisien« je edini list, ki odobrava odločitev Sveta Društva narodov in ga slavi

kot veliko zmago romunske vlade. Če Madžarska sprejme to odločitev ali ne, je na vsak način doseženo, da je romunska agrarna reforma končnoveljavna ter da je s tem odtegnjena razsojanju haaškega razsodišča ali kateregakoli drugega foruma. Baš poskus Chamberlaina, da bi odložil mesto poročevalca v tem vprašanju, dokazuje, kako energično hoče Svet Društva narodov vztrajati pri svoji odločitvi, kaže pa tudi, da naklonjenost Anglije Madžarski, ki se je v zadnjem času jasno kazala, ne gre pregloboko.

Trgovinska pogajanja z Madžarsko.

r Beograd, 20. sept. (Izv.) V želji, da bi se med našo državo in Madžarsko sosedni odnosi ucvrstili in postavili na čim priskrnejšo podlago, se je na predlog zunanjega ministra Marinkoviča sklenilo, da se nadaljujejo trgovinska pogajanja z Madžarsko. Kakor znano, so bile doslej parafirane razne konvencije. Predvsem načrt trgovinske pogodbe, konvencije o veterinarstvu, o tihotapstvu, o dvojnih lastnikih, o dvojnem obdavčenju in železniške konvencije.

Po dosedanjih pogajanjih se bodo ta pogajanja nadaljevala tako, da se bodo sprejele vse konvencije, ki so v zvezi s tem celokupnim kompleksom vprašanj. Jutri pride v Beograd madžarska delegacija.

Z ozirom na to je naš zunanji minister sestavil delegacijo, ki bo delala pod vodstvom vseučiliškega profesorja Milana Todoroviča in načelnika oddelka zunanjega ministra Luje Bakotića. Nadalje so v to delegacijo imenovani od strani zunanjega ministrstva uradniki zunanjega ministrstva dr. Aleksander Bodi, Milan Konstantinović, Josip Brnot, Stevo Cirković, Milan Stojković. Od strani trgovinskega ministrstva so imenovani načelnik ministrstva Milorad Sebić, načelnik ministrstva Rudolf Steinmetz, od strani železniškega ministrstva načelnik dr. Marković, načelnik Ivan Manfredo, načelnik rečne plovbe Evgen Luteroti, od strani finančnega ministrstva carinski nadzornik Milorad Vujetić in tajnik glavnega ravnateljstva za tajnika Pero Perčić.

ATENTAT NA JUGOSLOVANSKI VLAK.

v Atene, 20. septembra. (Izv.) Davi ob dveh zjutraj je bil jugoslovanski vlak med vožnjo blizu Strumice pogan v zrak. Bolgarski komiti so bili položili na tračnico štiri bombe.

Nedosegljiva
Eau de Cologne Chypre
Bourjois - Paris

Fan Noli objavlja italijansko-albanske spletke.

v Dunaj, 20. sept. (Izv.) Iz dunajskih albanskih krogov (Fan Noli), ki delujejo proti današnjemu režimu v Albaniji, se je v albanskem listu »Liria Kombetare«, ki izhaja v Ženevi, objavilo poročilo, ki odkriva vsebinske tajne pogodbe, sklenjene med Albanijo in Italijo. List trdi, da je dobil vest iz najzanesljivejšega vira. Vsebinske tajne pogodbe je baje sledeča: 1. V slučaju vojne med Italijo in Jugoslavijo se stavijo vse oborožene sile Albanije na razpolago italijanskemu generalnemu štabu. 2. Kr. italijanska vlada sprejme Albanijo v svoje varstvo proti vsakemu vmešavanju njenih sosedov in nudi Albaniji moralno in materialno pomoč. Kr. italijanska vlada se obvezuje, da v slučaju potrebe prihiči albanski republikli z orožjem na pomoč. 3. Albanska vlada odda kr. italijanski vladi Valono z vsem zaledjem za 95 let v zakup. 4. Ob razdelitvi Jugoslavije bo kr. italijanska vlada kot protidajatev za pripadnosti po čl. 2 izvedla v korist Albanije obvojitve okolišev Debra in Djakova v obsegu turške teritorialne razdelitve iz l. 1912. — 5. Kr. italijanska vlada se obvezuje, da zagotovi Ahmed beg Zogri kot predsedniku republikli v Albaniji. 6. Albanska vlada se obveže, da bo podpirala italijanske banke in druga trgovska podjetja ter ustanovitev postaje za italijanske hidroplane v Porto Romano tri milje severno od Drača. 7. Kr. italijanska vlada se obvezuje, da bo podpirala konsolidacijo Albanije z izdatnimi sredstvi ter bo z veseljem dala v to svrhu potrebne žrtve. — To vest dajemo z vso rezervo.

POINCARE V VERDUNU.

v Pariz, 20. sept. (Izv.) Poincare se je davi odpeljal v Verdun, da se udeleži slovesnosti na čast ameriškim legionarjem.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Briand povabi znova Stresemanna v Thoiry?

v Pariz, 20. septembra. (Izv.) Večerni listi soglasno poročajo, da ima Briand namen, dr. Stresemanna zopet povabiti v Thoiry, kjer so se lansko leto vršili prvi razgovori o eventualnosti polne izpraznitve Porenja. Takrat se je Stresemannov načrt izpraznitve Porenja potom mobilizacije enega dela nemških reparacijskih dolgov razbil vsled odpora ameriških finančnikov; ker ni pričakovati, da bi se bile med njunorške banke premislile, se smatra, da bi bilo treba predlagati kompenzacije na drugem polju, ako naj ima sestanek pozitivni uspeh. Nemško mnenje je, da mislijo Francozi pri tem na nove garancije na zapadu in na priznanje nemških vzhodnih mej.

Pilsudski se igra s parlamentom.

v Varšava, 20. sept. (Izv.) Vlada Pilsudskega in Bartla je danes na kritiko glede predloga zavlačevanja sklicanja poljskega sejma odgovorila tako, da se parlament sestane za dva dni, potem pa zopet odgodi za en mesec. Legislaturna perioda sejma poteče 28. novembra t. l. Zdi se, da ima vlada velik strah pred novimi volitvami ter da hoče izrabiti ustavno določbo, po kateri se mora zasedanje sejma vedno tako dolgo podaljšati, da se more sprejeti proračun. Parlamentu bodo torej po enem mesecu, ko se zopet sestane, predložili novi proračun ter bo sejm zopet odgojen, če proračun ne bo takoj sprejet. Pilsudski in njegov namestnik Bartl se nadejata, da bosta s takim strahovanjem ugnala parlament.

IZ DRUŠTVA NARODOV.

v Pariz, 20. septembra. (Izv.) Konferenca, ki se je sestala meseca julija za ustanovitev svetovne zveze za pomoč po katastrofah prizadetim narodom je sestavila konvencijo, ki je bila danes predložena drugi komisiji Društva narodov.

ČESKOSLOVAŠKI PRORAČUN.

v Praha, 20. septembra. (Izv.) Državni proračun za l. 1928. je z motivnim poročilom že sestavljen. Proračun je napram lanskemu za 167 milijonov Kč nižji in izkazuje normalni presežek za 12 milijonov Kč. V konstruktivnem pogledu proračun nima posebnih izprememb. Skupni izdatki so za 250 milijonov večji, kar pa je pokrito s prihranki v raznih resorcih. Sistemizacija uradništva zahteva okrog 500 milijonov. Novi proračun se bo predložil parlamentu na prvi seji.

»OČE ZMAGE« V PARIZU.

v Pariz, 20. septembra. (Izv.) Bivši francoski ministrski predsednik Clemenceau se je davi s svojega poletnega bivališča vrnil v Pariz. Zdravje je zopet izvrstno. Njegovo bivanje v Parizu bo trajalo nekaj dni ter je prišel pred vsem radi poseta ameriških legij, ki so Clemenceaua povabile na svoje zborovanje. Francoska vlada Clemenceaua ni povabila na te slovesnosti. Američanom to ni bilo všeč in so predlagali že posebno delegacijo, ki naj bi »očeta zmage« pripeljala v Pariz.

NEMSKA VLADA HOČE POSREDOVATI, DA SE RUSIJA ODREČE BESARABIJI.

v London, 20. sept. (Izv.) Politični korespondent »Daily Telegrafa« doznava, da je nemška vlada izjavila romunski vladi, da bo Nemčija, če ji Romunija odda vsa dela za vzpostavitev romunskih železnic, ves svoj vpliv v Moskvi zastavila za to, da se bo Rusija odrekla svojim zahtevam po Besarabiji.

PRED FRANCOSKO-AMERIŠKO TRG. POGODBO.

v Newyork, 20. septembra. (Izv.) Ameriški odgovor glede trgovinske pogodbe s Francijo je že sestavljen. Čuje se, da je nota zelo previdno sestavljena, ker bi se Amerika rada izognila carinski vojni. Washington ve, da bi se carinska vojna s Francijo lahko razširila v evropsko carinsko vojno, ker ima dosedaj samo tri trgovinske pogodbe s klavzulo največjih ugodnosti, dalje s štirimi drugimi državami pogodbe na podlagi modusa vivendi, ki so odlovedljive na kratek rok, z 12 drugimi državami pa so pogajanja še v teku.

PIROVA ZMAGA NA IRSKEM.

v London, 20. sept. (Izv.) Irske volitve so končale s tem, da je Cosgrave dobil večino petih glasov, če se mu posreči, pridobiti zase stranko farmerjev in 12 neodvisnih kmetov. Ta večina je v parlamentu, ki šteje 152 poslancev, zelo majhna, če se uvaža, da sta samo dve opozicijski stranki: delavci in De Valera, ki sta edini v sovrastvu proti reakcionarju Cosgraveju.

POLITIČNA AMNESTIJA V ALBANIJ.

v Rim, 20. sept. (Izv.) Ahmedbeg Zogu je podpisal dekret, s katerim se podeljuje 371 zaprtim političnim nasprotnikom popolno amnestijo. Od tega so izvezti samo izraziti propagandisti boljševiških idej. Tudi onim Albancem, ki so iz političnih vzrokov pobegnili v inozemstvo, daje možnost za vrnitev v domovino.

POTOPLJEN PARNIK.

v Sanghaj, 20. sept. (Izv.) Kakor se poroča iz Tsingta, se je parnik »Gentoku Maru«, ki je s 400 kitajskimi potniki vozil proti Tsingtavu, med potjo poškodovan in potopil. Nekle ameriška vojna ladja je rešila in sprejela na krov 120 potnikov, iz valov pa je potegnila 159 utopljenec. Ostali se pogrešajo.

LETALSKE VESTI.

v Köln, 20. septembra. (Izv.) Nenadoma je danes popoldne ob 14.17 startal za polet v vzhodno Azijo Könncke s telegrafistom Hermannom in potnikom grofom Zolmsom. Letalo »Germania« ima skupno težo 3300 kg, med tem za 2280 kg obratne snovi. Könncke bo najprej letel preko Dunaja, Budimpešte in Carigrada v Angoro. Pred poletom preko Balkanskega pogorja se bo po vremenskih razmerah odločil, ali poleti preko gorovja, ali pa preko Donave in Črnega morja. Könncke upa, da bo jutri zjutraj v Carigradu.

v Pariz, 20. septembra. (Izv.) Francoski letalec kapetan Pelletiers d'Oisy se je snoti vrnil v Pariz s svojega poleta okoli Sredozemskega morja. Preletel je 9500 km v 6 dneh in pristal na Dunaju, Bukareštu, Heliopolisu, Kairi, Tunisu in Casablanci. Na vsem potu je imel izredno slabo vreme.

Socialistična akcija proti italijanskemu fašizmu.

Necuten umor socialističnega poslanca v rimskem parlamentu Matteotija, ki je zbudil toliko ogorčenja v vsem kulturnem svetu proti krvavim in terorističnim metodam italijanskega fašizma, se je te dni vnovič poudarjal v Bruslju in to ob priliki odkritja spomenika padli žrtvi Mussolinijevega režima.

Socialistična internacionala in posebno belgijski socialni demokrati so z velikimi svečanostmi slavili odkritje spomenika umorjenega Matteotija in s tem vnovič pričeli z akcijo proti fašizmu. Na svečanostih so govorili skoraj vsi vidnejši delavski voditelji in predvsem funkcionarji socialistične internacionale. V svojih govorih so govorniki poudarjali in spominjali na krvavi režim v Italiji, na »svobodo« v deželi 2000 letne kulture in civilizacije, kjer niso varni pred nožem in pred rablji fašizma niti izvoljeni zastopniki italijanskega naroda.

Govorili so predvsem Henderson, predsednik izvrševalnega odbora socialistične internacionale, Roosbroeck, generalni tajnik belgijske delavske stranke in znani delavski voditelj Turati.

Pričakovati je, da bodo socialistične stranke, ki so včlanjene v II. (socialistični) internacionali, brzkone vnovič in z vztrajnejšim elanom nadaljevale borbo proti fašizmu, posebno pa bodo proti Mussolinijevemu režimu. Nadejajo pa se socialistični delavski voditelji, da jim bodo v tem boju pomagali vsi pošteno misleči ljudje, kajti fašizem je rak-rana v razvoju človeške družbe.

Obvezno socialno zavarovanje na Danskem.

Iz Kodanja poročajo: V prihodnjem zasedanju parlamenta bo vlada predložila zakonski predlog, s katerim bodo dolžni zavarovati se vsi danski državljani brez razlike. V znišlu odredb tega zakona se bodo morali dati zavarovati vsi državljani, ki niso še izpolnili 40 let, in to takoj, ko bo novi zakon stopil v veljavo. Zavarovalnina bo znašala dve danski kroni na mesec. Država bo na ta način rešena plačevanja pokojnin. Ta denar bo lahko uporabila v druge, posebno v socialne namene.

Antanta leta 1920. ponudila Slovaško Madjarom.

Bivši mažarski vojni minister Schreter v listu »Magyar orszag« piše svoje spomine, v katerih med drugim pripoveduje:

Ko so leta 1920 boljševiki oblegali Varšavo, so me nenadoma obiskali vojni atašeji ter mi izjavili, naj povem, s kolikimi divizijami bi se mogla Mažarska udeležiti vojne proti boljševikom in kaj bi Mažari za to uslugo zahtevali. Vzel sem, pripoveduje Schreter, svinčnik in kos papirja ter v kratkih potezah prepričal vojne atašeje, da bi Mažarska mogla prevzeti le obrambo Karpatov, toda to le pod pogojem, če bi ta zemlja bila mažarska. Nato so vsi zastopniki izjavili, če bo za slučaj boljševiškega napada Mažarska obdržala karpatsko fronto, da ji bo vrnjena vsa Slovaška in da bo Mažarski dovoljeno, organizirati svojo vojsko brez ozira na predpise mirovnih pogodb.

Politični položaj na višku.

Belgrad, 20. septembra 1927.

Politični dogodki se zgoščujejo, delavnost vseh strank in skupin se podvojuje. Zdi se, da smo tik pred odločitvijo. Tako bi se dalo sklepati že po zunanjih dejstvih.

Predvsem vzbujala veliko pozornost dejstvo, da je kralj Aleksander odgodil svoj odhod v Topolo, kamor je namenjen. Včeraj je bil na dvoru zunanji minister dr. Marinković. Takoj za njim je bil v avdijenci pri kralju minister za agrarno reformo Vlada Andrić, ki je poročal o svojih resornih zadevah.

Okoli 1 popoldne sta prišla na dvor minister za javna dela dr. Šumenković in minister socialne pol. dr. Mijović. Oba sta izjavila kasneje, da sta bila pri ministru dvora Jankoviću.

Za danes popoldne ob 5 je sklicana seja ministrskega sveta.

Izredno živahni so stiki med načelniki strank in sploh vodilnimi politikmi. Včeraj proti večeru sta se ponovno sešla vladni načelnik Vukičević in zun. min. dr. Marinković, in te na povabilo g. Vukičevića. Po pogovoru z dr. Marinkovićem je g. Vukičević

sprejel radikalne ministre dr. N. Perića, Sv. Stankovića in dr. Subotića. Zunanji min. dr. Marinković pa je imel pogovor z demokratičnimi ministroma Šumenkovićem in Mijovićem.

Ob pol osmih zvečer je odšel g. Vukičević na dvor; novinarjem ni hotel dati nikakih izjav. Pač pa je dr. N. Perić po pogovoru z vladnim predsednikom izjavil, da rekonstrukcije tudi za danes še ni pričakovati.

Splošno se opaža navzočnost večjega števila poslancev Jugoslovanskega kluba v Belgradu in njihove konference z dr. Korošcem.

Izmed ostalih sestankov naj omenim sledeče: Posl. Anta Radojević je posetil Svet. Pribečevića; dr. Budisavljević je obiskal dr. V. Marinkovića, nato pa dr. Šumenkovića. Pri dr. Marinkoviću se je oglasil tudi posl. Grol. G. Nastas Petrović je imel poldrugiurni pogovor z g. Ljubo Davidovićem. G. Pavle Radić je imel enourni sestanek z zemljoradničkim voditeljem Jov. Jovanovićem.

G. Ljuba Davidović je sklical prvo sejo demokratskega poslanskega kluba za 3. oktobra ob 10 dopoldne.

Splošno se sodi, da sta se g. Vukičević in g. Marinković naknadno popolnoma sporazumela glede izvršitve blejskega pakta, pri katerem sklepanju demokratska stranka ni sodelovala, kar je g. dr. Korošec svoj čas itak povedal. Sodelovanje SLS v vladi se kombinira tako, da dobi dr. Korošec eno ministrstvo — ki pa bi bojda ne bilo prosvetno ministrstvo — in pa eno podtajniško mesto.

Glede skupščinskega predsednika se v radikalnih krogih mnogo razpravlja in računa s tem, da dobe radikali predsedniško mesto. Kot kandidati za to mesto se imenujejo gg. Nikola Uzunović, dr. Ninčić, dr. Trifunović in dr. N. Perić.

Kar se tiče predsedstva v radikalnem klubu, se smatra, da bo to mesto zavzel g. Vukičević. Oziroma vladni pristaši v radikalnem klubu so za to kombinacijo, Vukičeviću nasprotniki jo pa odbijajo. Pravijo — nasprotniki namreč — da hoče Vukičević stare radikalne organizacije razbiti in osnovati nove, da bi se tako polastil glavnega odbora.

Pričakuje se, da se snide radikalni poslanski klub na svojo prvo sejo dne 2. oktobra, ki bo po vsej priliki trajala tri dni. Ugledni radikalni politiki zatrjujejo, da se sedem takozvanih pašičevcev brezpogojno iz kluba izključi. Ti so: Ljuba Segedinac, Krsta Miletić, dr. Drag. Kojić, dr. Milan Stojadinović, Milutin Dragović, Anta Radojević in končno njihov voditelj Nastas Petrović. Ostali pravzaprav ne spadajo k tem pašičevcem in ostanejo zato v klubu. Neki ugleden radikal je izjavil, da si takozvani pašičevci po krivem laste to označbo, ker so ime velikega radikalnega voditelja vedno le zlorabljali in ga izkoriščali v lastne interese. Pravi pašičevci so tisti, ki hočejo tako početje enkrat za vselej onemogočiti in ki hranijo Pašičevo ideologijo.

Pašičevci grozijo z izključenjem ne verjamejo in napovedujejo presenečenja.

Kombinacije o fuziji ali bloku demokratskih skupin so se izkazale kot pretirane in neutemeljene. O tem je posebno značilna izjava g. Svet. Pribečevića, ki je izjavil poročevalcu »Pravda«. Znano mi je razpoloženje v demokratskih krogih za zbližanje demokracije, toda do kakršnekoli konkretizacije tega razpoloženja nikakor ni še prišlo. Vest, da preidejo samost. demokratije v demokratsko stranko, je intriga. Samost. demokratije niso nikakisi disidenti, ki bi se enostavno povrnil v prejšnjo stranko, marveč posebna stranka, ki je dobila pri volitvah nad 200.000 glasov, ima svoje organizacije, svoj tisk, svojo ideologijo. Vsekakor bi se dalo morda govoriti o fuziji, toda le pod gotovimi pogoji.

G. Ljuba Davidović se je o spojitvi demokratičnih skupin izjavil: Bomo videli, kako bo! Izjavil je tudi, da ni imel nikakega sestanka s Svet. Pribečevićem. Tudi drugi ugledni demokratski voditelji izjavljajo, da v tej stvari ni še prav nič konkretnega, vse same kombinacije. — Posl. Juraj Demetrović je na to stvarno vprašanje odgovoril: »Ni še nič! Vse je v zraku.«

V radikalnih krogih so prepričani, da se demokratska stranka razcepi, ako bi se hotel ustvariti demokratski blok z radičevci. Voja Marinković bi potem prestopil k radikalom in potegnil za seboj najmanj 30 poslancev.

Včeraj in danes se posebno živahno razpravlja o obliki bodoče zveze med SLS in radikali in o naknadnih pogajanjih med radikali in demokrati glede izvršitve blejskega sporazuma. Na vsak način so na delu vsi nasprotniki g. Vukičevića in novega pravca v državni politiki, da preprečijo to izvršitev, dobrovedo, da bi bil potem položaj g. Vukičevića mnogo šibkejši.

Med intrigami, ki se jih poslužujejo nasprotniki g. Vukičevića in Slovenske ljudske stranke, je sedaj predvsem ta: odcepiti slovenske samostojne demokratke od Pribečevića, pristati na sedanjo vladno koalicijo, a dati tudi Zerjavu slovenskega ministra. Strah jih je Koroščeve reputacije »Eden najboljših«, sliši o njem v razgovoru s tujimi diplomatskimi zastopniki. »V najboljšem spominu so v Belgradu vaši ministri«, sliši od uradništva v ministrstvih. A ne samo to! Surovanja, do sedaj nepoznana, denunciranja, postaja najpriljubljenejša točka potovanja po naši državi i za belgrajske kroge. A ta Slovenija, visok državni element, je v taboru Korošca, je v

svoji razvitosti zasluga njegove stranke in politika ve, da tako delo more priti v prid ožji in širši domovini. Bivša antipatija se je spremenila v odkrito simpatijo.

Mi razumemo intrige in smo pripravljeni na nje. Mi vemo, da na prelomu s preteklostjo ostane še vsaj nekaj kamenov na cesti, ki jih je odstraniti. Nam ne gre za formalnosti, ki so trenutno predmet posvetovanja v Belgradu.

Slovenci v Italiji

ZLOČIN ALI NESREČA?

v Gorica, 20. sept. (Izv.) Včeraj zjutraj je neki posestnik v reki Idrijci blizu Bače opazil truplo utopljenca ter to takoj javil oblastem. Identitete utopljenca niso mogli dognati, ker ima na glavi mnogo ran. Star je približno 45 let. Smatra se, da gre tu za zločin.

Katekizmi ne smejo biti več samo slovenski. Naučni minister je izdal odredbo, po kateri morajo imeti katekizmi, ki se bodo rabili na drugojezičnih šolah (gospod minister je očitno sam pozabil na to, da je odpravil že vse neitalijanske razrede in da obstojajo k večjemu še šole za drugorodce, ali pa niso šolski ravnatelji razumeli naučnega ministra in so napačno sestavili svoje okrožnice) na častnem mestu vsake strani italijanske besedilo, na drugi strani šole nemški ali slovenski tekst slušaju primerno. Katehetje se izrečno opozarjajo, da stopi ta gorostasni odlok že z novim šolskim letom v veljavo. Naučni minister je torej držal besedo. Ko je namreč pred dvema mesecema v spremstvu vojvodinje D'Aosta obiskal šole v Brdih, je nagovoril tudi nekega župnika in v svoje veliko začudenje doznal, da pridiguje domačemu prebivalstvu v slovenskem jeziku. Naučni minister je bil namreč prepričan, da onstran Soče sploh ni nobenega Slovenca, tako so poučeni vodilni krogi in osebe v Italiji. Tem bolj pa se je začudil, ko mu je isti župnik pravil, da uči tudi otroke v šoli katoliško vero v njihovem materinem jeziku. To ga je tako vznemirilo, da je vzkliknil: »Temu mora biti konec! In kakor je videti, hoče držati besedo vsaj v toliko, da uvaža v katekizme italijansko.

Zaloten konec naprednih društev na Krasu. Šest »naprednih« prosvetnih društev v sežanski okolici se je odločilo, da se prostovoljno razpušijo in da njihovi člani takoj pristopijo k fašistovski organizaciji »Dopolavoro«. Predsedniki teh društev so javili svoj sklep vodstvu fašistovske stranke v Sežani. Pričakuje se, da bodo tudi ostala »napredna« društva na Krasu storila isto.

Glas „Slovenske dilaške zadruge v Pragi“.

Velikopoklična nabiralna akcija Zadruga je v teku. Vnovič se obračamo na vse svoje dobrotnike s prošnjami za podporo. Vemo, da vlada velika gospodarska kriza v naši domovini, še večja pa med naši člani podpiranci, kajti blagajna Zadruga je izčrpana in kliče slovensko javnost na pomoč. Nihče naj ne zavrne naše prošnje. Hvala leži smo in bomo za vsak dar!

Zadruga podpira le pridne in ubožne visokošolce. V devetih letih obstoja je že mnogim pomagala doseči svoj cilj. Vsi ti so po večini odlični kulturni in gospodarski delavci v svoji domovini. V preteklem letu je bilo v Pragi okrog 40 slovenskih visokošolcev. Zadruga je podpirala od teh 15 najpotrebnejših in razdelila med nje 13.895 Kč. (okroglo 22.250 Din). Za tako lepe uspehe svojega dela se Zadruga najlepše zahvaljuje svojim dobrotnikom, obenem pa jih prosi, da omogočijo tudi letos povratek v slovensko Prago tudi onim, katerih študij je brez Zadruga nemogoč.

Pri tej priliki si dovoljujemo poklicati v spomin vsem bivšim podpirancem častno obvezo, ki se glasi:

»Podpisani člani S. D. Z. v Pragi se obvezujemo s častno besedo, da bomo v smislu sklepa obč. zbora Zadruga z dne 11. marca 1921 vse podpore — brezobrestna posojila, prejeta od Zadruga po 11. marca 1921 do konca studija, začeli vračati isti (S. D. Z. v Pragi) pol leta po nastopu honorirane službe in jih vrnili v celoti (vpoštevajoč kurz) tekom desetih let po nastopu iste. Mesečna minimalna vračljiva vsota je 20 Kč.«

Primorani smo priobčiti to obvezo, kajti brez uspeha smo pošiljali terjatve. Le malo se jih je odzvalo, nekateri so se čutili celo užaljene. Povemo pa, da je užaljena Zadruga, ker vidi s kako idealnostjo in veseljem se je jemalo in se jemlje od nje in kako se ji vrača.

Želimo, da se javijo vsi in začno vračati. Izpolnite vsi svojo dolžnost in sami skrbite zato, da ne bomo prisiljeni nastopiti resnejše. One, katerim njih gotnost stanje še ne dopušča, da bi izpolnjevali to, ne ravno najtežjo obvezo, pa prosimo, da nam vsaj javijo, kaj je z njimi.

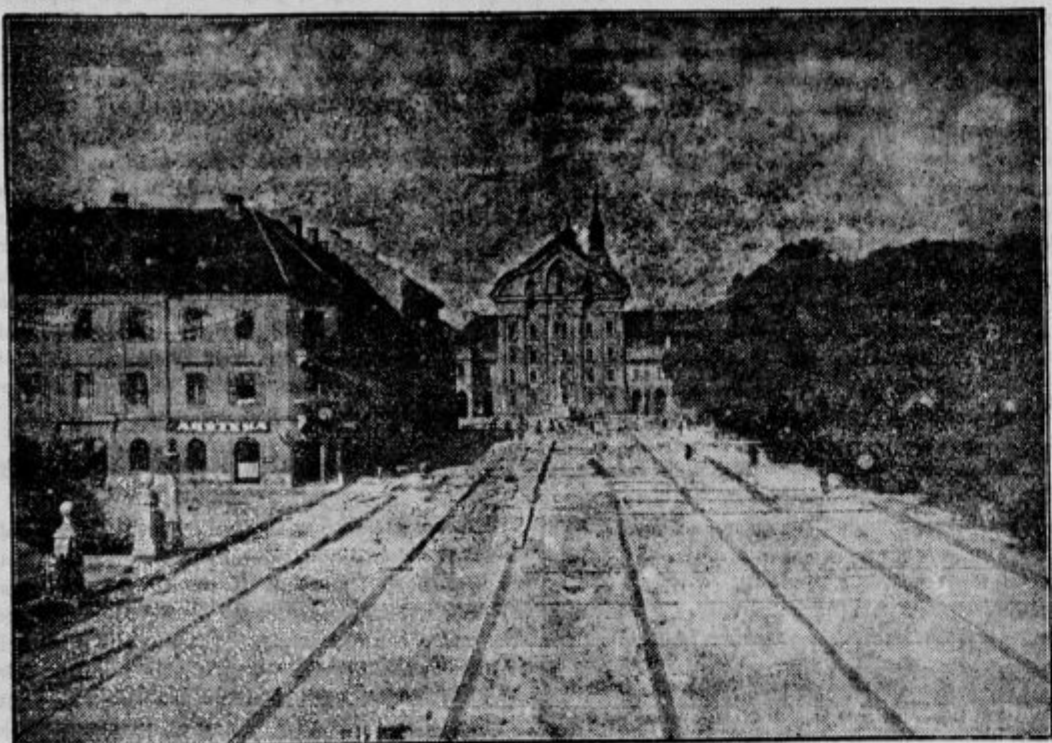
Naslov Zadruga: Slov. dilaška zadruga, Akademický Dům, Praha III. Tekoči račun pri Ljubljanski kreditni banki.

Za odbor:
Jakob Bezljaj, tajnik.

Jože Rus, predsednik.

Orel

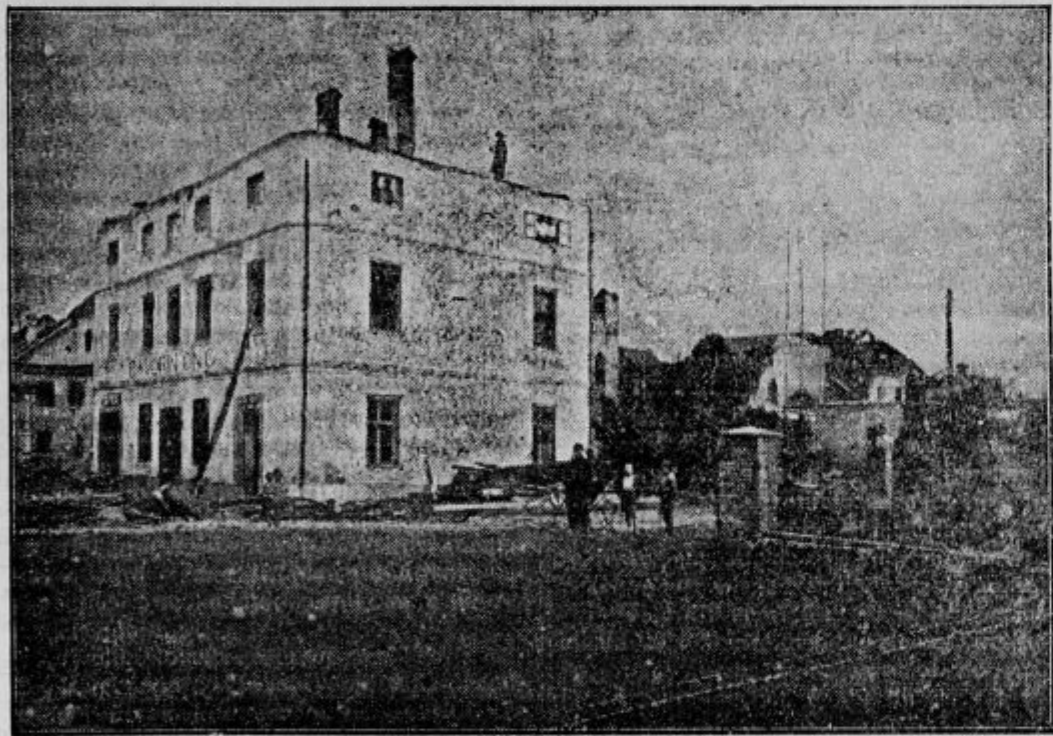
Orlovski dan v Dramljah. Lep dan, slajna udeležba in mladinski razpoloženje domačinov kakor tudi številnih došlih prijateljev je povzdignilo nedeljsko orlovsko prireditev v Dramljah v sijajno manifestacijo orlovskosti misli. Po navdušenem sprejemu na kolodvoru in ob zvokih maledolske godbe so se odpravili na okrašenih vozovih v Dramlje k službi božji, ki jo je opravil znani mladinski prijatelj g. Vesenjak, teharski kaplan. Po cerkvenem opraviilu se je vršil ljudski tabor, na katerem je kaplan g. Lasbacher užigal v temperamentnem govoru v sreih zmisel za orlovsko idejo. Kulturne pomen orlovstva za slovenski narod je g. dr. Voršič orisal v kratkih jedrnatih besedah. Po večernih se je na telovadnem prostoru zbrala ogromna množica, ki je s frenetičnim aplavzom spremljala telovadne točke. Člani kakor tudi članice in naraščaj so strumno izvajali proste vaje. Na višku pa je bila orodna telovadba, k čemur so zlasti pripomogli mariborski Orli, ki so s svojimi dovršenimi vajami vzbujali pozornost vseh. Med orodno telovadbo je bila zaprirega preko 30 članov in članic. Naša iskrena želja je, da ta skromni, a krepko položen temelj obrodí stoteran sad. Bog živi!

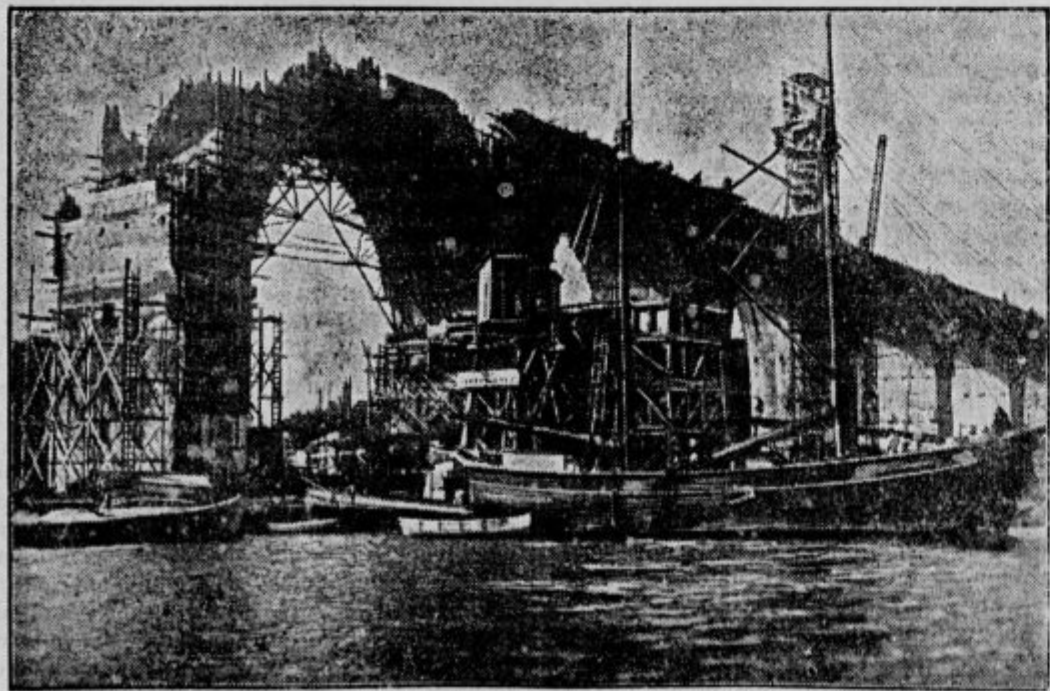
Pogled na regulacijska dela na Kongresnem trgu v Ljubljani, ki jih vrši sedanji gerentski svet. - Regulacija tega monumentalnega trga je bila že skrajno potrebna ter bo v velik kras slovenske presotlice.

Pogled na Ravniharjevo ulico v Ljubljani, ki je bila regulirana po zaslugi SLS. - Tamošnji stanovanjci so več kot 20 let prosili za regulacijo, ki jo jim pa ljubljanski »naprednjaki« niso hoteli izvršiti, dokler so imeli oni oblast na magistratu.

Nedavno pogorela hiša Oničeva v Ribnici na Dolenjskem.

Največji železniški most na Švedskem, ki ga gradijo v Stockholmu in bo gotov šele leta 1929. — Dolg bo 750 metrov, a pod njegovimi oboki bodo lahko plavale največje ladje.

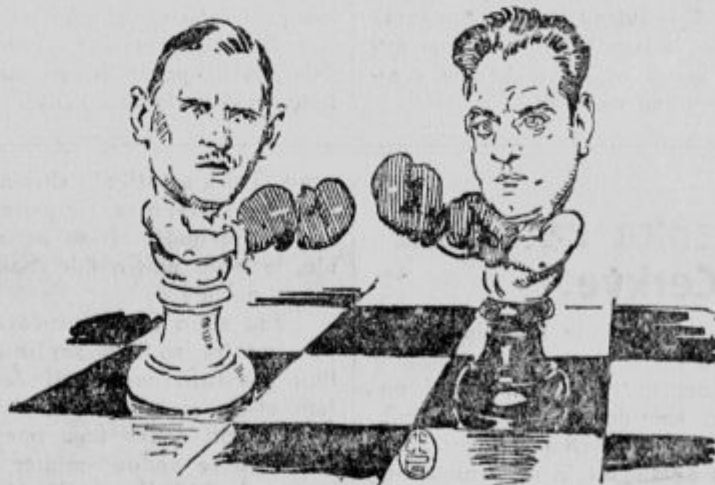
Fašisti razdeljujejo puške nanovo vstopivšim v milico.

Položaj oboroženih sil na Kitajskem.

Karta predstavlja položaj oboroženih sil vseh sedmih vojnopolitičnih skupin današnje Kitajske in prikazuje ozemlje, katero je zavzeto po teh armadah. Kitajski severovzhod, ki je obdan na karti s črno črto in označen s številko 1, se nahaja v rokah Čangcolinove armade. Ozemlje številke 2 je v rokah nankinske vlade. Srednja Kitajska, številka 3, je zavzeta po hankavski vojski (uhanska vlada).

Majhen del teritorija pod 4 obvladujeta dva revolucionarna korpusa, ki sta se oddvojila od uhanske armade in sta danes pod vodstvom komunistov. Severni del Kitajske, številka 5, je zavzel general Fengjusang, kateri stoji zelo blizu nankinski vladi. Številka 6, oblast Sansi, stoji danes pod vladjo samostojnega generala Jesišana. Zapadno od Hankava, številka 7, se nahajajo ostanki znanega generala Vupeifua.

Nekrvavi turnir.

Dne 16. septembra se je pričel v Buenos Airesu turnir med Aljechinom in Capablancu za naslov svetovnega mojstra v šahu.

To in ono MUČENIKI.

Leningradska Glavna Politična Uprava je poslala v zloglasno taborišče Solovke tri rimsko-katoliške duhovnike: Homicza, Ivanova in Trojko. Prvi je obojen na 10 let, ostala na 5 let ječe. Vsi trije so težko bolni. Zdaj biva v Solovkih do 40, po boljševoških zaprtih rimsko-katoliških duhovnikov.

JERUZALEMSKI ČUDEŽ.

Ob zidu solze se zbirajo tekom posta v Jeruzalemu tisoči pobožnih židov, ki obkrožujejo razdejanje svetišča po Titovih vojaki.

Letos curlja po zidu voda. To je zbralo nebroj židov, ki trdijo, da te solze napovedujejo prihod Mesije. Potresni urad je mnenja, da je oprostil zadnji sunek več podzemeljskih studenčkov. Policija je ugotovila, da je zid vlažen, a ne ve, od kod voda pride.

+ Najhitrejši motorni čoln. Znani športnik in inženjerski konstruktor M. Bugatti je izdelal motorni čoln, s katerim doseže hitrost 87 milj na uro (140 km). Podal se bo z njim v Ameriko in računa, da bo iz Bresta v New York privozil v 40 urah. Čoln je 120 čevljev dolg, a samo 7 širok. Ima osem motorjev v skupni moči 2100 konjskih sil.

Kaj se godi doma

Demagogija socialistov in esdeesarjev.

DEMAGOSKI SHOD SOCIALISTOV. — RAZKRINKANA HINAVSČINA DEMOKRATOV GLA-DE MARIBORSKE GIMNAZIJE.

Maribor, 20. septembra.

Nocoj so imeli socialisti javen shod pri Götzu. Ljudje so se zbrali z geslom, da se bo stvarno razpravljalo o komercializaciji železnice in zaščiti najemnikov. Ves shod je izvenel v popolnoma demagoškem nastopu socialističnih voditeljev, med katerimi je bil najbolj glasen poslanec Petejan, ki je dobesečno izjavil:

Moje delo bo, da bom kritiziral delo vlade in najmočnejše stranke v Sloveniji, delo SLS. Jaz sam med 315 poslanci ne bom mogel ničesar doseči. Ali oni bodo na mojo kritiko odgovarjali pred vami za svoje delo. Pa bo moral g. Petejan že tudi kaj drugega delati kot poslanec, kritiziranje pabo moral prepustiti demagogom doma na Götzovi verandi, ne v Belgradu.

Glede stanovanjske rešitve so govorniki enako milatili prazno slamo, češ, da itak ne vedo, kaj bo vlada ukrenila, pa vendar protestirajo zoper vse njene uprepe.

Zanimivo je bilo prerokovanje, kako bodo socialisti zidali, ko bodo dobili občino v roke. Da le tako ne bi zidali, kot so pred tremi leti, ko so imeli občino že v svojih rokah!

Vredni bratje socialističnih demagogov so postali mariborski demokratje. Tudi ti so našli zadevo, ki se tiče vseh, vendar pa jo hočejo obravnavati na svojem političnem shodu, ki ga sklicuje SDS za jutri, v sredo zvečer, kot protestno zborovanje proti ukinitvi gimnazije v Mariboru.

Da bo imel g. Pivko, ki bo na tem shodu govoril, kaj snovi, naj poudarimo danes sledeče:

1. Dovolj nam je znano, kako so delovali ravno SDS krogi zoper humanistične gimnazije sploh, posebej zoper mariborsko, češ da je to itak le kile rikalen zavod. Pred kratkim je »Jutro« pisalo o tem, kako se na tem zavodu predvsem vzgajajo kleriki.

2. Poudarjati je treba tudi to dejstvo, da se ravno SDS listi niso prav nič zmenili v ponedeljek štivilki za to ukinitve gimnazije. Šele ko je »Slovenec« poročal o protestu, ki so ga naši krogi v Belgradu že podvzeli, je postalo potrebno, da se SDS postavi, seveda v Mariboru, ne v Belgradu.

3. Kako se SDS zavzema v Belgradu za mariborsko gimnazijo, pa priča to, da je bilo na vrsti, da se ukine gimnazija v Kranju. Ker je to mesto znana demokratska trdnjava, so ljudje iz SDS znali po svojih ljudeh v Belgradu staviti predlog, naj gimnazija v Kranju ostane, pač pa naj se ukine mariborska humanistična gimnazija. Da bi pa demokratje vse to počeli pritrkliti, je treba sklicati protestni shod. Naj ljudje slišijo besedo demokratske stranke, njenih dejanj naj pa ne vidijo.

4. Naši krogi pa so za ohranitev gimnazije storili tole:

Ko je dr. Korošec zvedel za načrt, da se naj mariborska gimnazija spremeni v štirirazredno, je takoj pozval Franca Vesenjaka v Belgrad. O mariborski gimnaziji se je izdal cel elaborat. Upamo, da se bo posrečila ta intervencija, katero je istočasno podprl tudi poslanec Zebat in protesti drugih, ki jim je za ohranitev zavoda. Tako je brzojavno protestiral proti ukinitvi dr. Leskovar kot mariborski župan. Istotako tudi oblastni odbor v Mariboru. Oba sta poleg tega še v posebnem dopisu utemeljila svoj brzojavni protest.

Da pa se bo polj pokaže pripravljenost naših krogov, da se na vsak način ohrani gimnazija neokrnjena, navajamo, da je oblastni odbor razpravljal o tem, kaj ukreniti za slučaj, če bi Belgrad odgovoril, da za letos ni proračunske možnosti. Oblastni odbor je sklenil, da v tem najskrajnejšem slučaju letos iz lastnih virov vzdržuje peti razred gimnazije, dokler se zadeva končno v našem državnem proračunu ne uredi.

In tako se bo z dejanji, ne pa z besedami ohranila naša gimnazija. Na ta način je torej peti razred gimnazije zagotovljen. Zagotovljena pa je tudi že gimnazija v celoti. Naravnost smešno je, v takem položaju sklicovati protestni shod v Mariboru, v Belgradu pa molčati, kakor delajo demokratje. Ljudje, ki to počenjajo, imajo nas Mariborčane za kratkovidne. Brezmiselno je, udeležiti se shoda SDS, ki ga v ta namen sklicuje, ker je zadeva itak že začasno urejena. Če se kdo udeleži shoda, naj reče g. Pivku: »Pojdite g. Pivko v Belgrad govorit, da vas sliši minister in pa vaši znanci in prijatelji v prosvetnem ministertvu.

Mislimo, da nam vsem morajo biti splošne zadeve res splošne, da bo v Mariboru enkrat konec demagoškega izrabljanja splošnih zadev v politično agitacijo od strani socialistov in demokratov.

Ukinitev V. razreda na III. drž. realni gimnaziji v Ljubljani.

Kakor je javnosti večinoma že znano, je prišla v nedeljo 18. septembra brzojavka iz prosvetnega ministertva, da se mora na štirih srednješolskih zavodih v Sloveniji ukiniti V. razred; učenci naj gredo na kak drug zavod. Ta naredba zadeva tudi III. drž. realno gimnazijo v Ljubljani.

Kdor le nekoliko pozna razmere, se je moral prijeti za glavo, ko je izvedel za to naredbu, in se vprašati: Ali je to resno mišljeno? Prosvetno ministertvo je namreč ukrenilo nekaj, kar bo imelo za posledico velik nered na dveh srednjih šolah, država pa ne bo profitirala niti dinarja! Torej ukrep, ki je v vsakem oziru samo negativen. Kajti V. razred na III. drž. realni gimnaziji šteje 38 učencev in 14 učenk, torej skupno 52 učencev (učenk), za 12 več nego bi jih po zakonu sploh smeli imeti. Kajti zakon določa, da ne sme biti na nižji gimnaziji v nobenem razredu nad 50 učencev, v V. in VI. razredu ne nad 40, v VII. in VIII. pa ne nad 30. Kam bodo šli ti učenci oziroma učenke? Kakih 6 do 10 učenk bo morebiti mogla sprejeti ženska realna gimnazija v Ljubljani. Najmanj 42 jih bo pa morale iti na II. drž. gimnazijo. Tam sta v V. razredu dva oddelka, oba prenapolnjena že sedaj; v enem je 54, v drugem 52 učencev. Če jih pride še teh 42 zraven, jih bo v vsakem 96! Vseh petošolcev bo na II. drž. realni gimnaziji kakih 148, to je za 4 oddelke, če bi se moglo ravnateljstvo držati zakona, da ne sme biti v nobenem oddelku nad 40 učencev. Ustanovila se bo torej na II. drž. gimnaziji najmanj še ena paralelka — in država je glede izdatkov natančno tam, kjer je sedaj! Da bo stvar še lepša, bo imela ta nova paralelka popoldanski pouk, ker je drugače nemogoče, dočim bi ga na III. drž. gimnaziji imela kakor doslej dopoldne. Radi tega smo tudi mnenja, da država te navedbe v Ljubljani pač ne bo izvedla; poslali so jo v Ljubljano samo radi popolnega nepoznavanja razmer.

Stvarnih razlogov za ukinitve V. razreda na III. drž. realni gimnaziji torej ni. Toda tudi glede zavodov, kjer je V. razred številčno šibek in bi bil razlog za ukinitve dan, se moramo najodločneje zavaroovati proti načinu, kako hočejo letos redukcijo izvesti. Če hoče vlada kak razred reducirati, mora to storiti v početnih. Ko se šola prične, morajo starši vedeti, kam lahko vpišejo učence. Menda so bile početnice dovolj dolge, da bi bila vlada lahko ukrenila vse potrebno. Bričko nam je, ko moramo zapisati trdo resnico, da pri nas prosvetna uprava sama uničuje red na šolah in tako daje mladini slab zgled. Od učiteljev sliši dijak, da je čas zlato in da red vlada svet. Od vlade pa vidi dijak, da en mesec nerednega pouka ne pomeni ničesar. V septembru je profesor učil te dijake, v oktobru bo druge. Prišel bo nov učitelj z novo metodo in začel razlagati od kraja. Dijak čuje tolikokrat: stori vsako delo pravočasno! Ministertvo pa sme s svojim delom priti najmanj poldrugi mesec pozno!

Če hoče delodajalec uslužbenca razjeziti in mu delo omiziti, potem mu naj naloži čim več nepotrebnega dela. To, kar je danes uslužbenec storil z

naporom vseh sil, mu jutri izvrši in ukaži nekaj povsem novega. Ravnatelj si sedaj s težavo nekoliko uredil svoje zavode kljub temu, da vlada ni imenovala pravočasno profesorjev na posamezne zavode. Marsikaj noči brez spanja jih je to stalo. Urejen je predmetnik (razdelitev predmetov med profesorji) in urnik, napisani katalogi itd. Alo, sedaj je treba vse to vreči v peč! In vendar bi moral dijak v šoli videti predvsem tole: da je vse, kar stori šolska oblast, premišljeno! Naša šola je začasno še precej dobra. Lahko jo bo sicer degradirati, a težko dvigniti!

Do konca meseca je še deset dni in pričakujemo, da bo vlada nepremišljeno naredbu glede III. drž. gimnazije preklicala. Želeli bi, da se to zgodi takoj, da bo prenehalo opravičeno razburjenje med starši učencev.

Če bi pa bila — česar ne pričakujemo — vlada gluha za tako na dlani ležeče razloge, ki dokazujejo pogrešenost njene naredbe, potem naj se zaveda, da je napravila sama sebi v obeh prebivalstva tako škodo, ki se ne bo zlepa zacelila.

Spomenik padlim vojakom na Črnučah.

V nedeljo 18. t. m. popoldne se je na Črnučah pred cerkvijo odkril spomenik padlim vojakom iz črnuške fars. Pri odkritju sta govorila g. major v p. Colarič in slovenski bivši vojaški kurat g. Bonač. Spomenik se od večine drugih podobnih na deželi blagodejno razlikuje po tem, da je pomena vredno umetniško delo. Načrt zanj je izvršil vseuč. prof. arh. Ivan Vurnik, izvršila pa kamnosek Al. Vurnik iz Radovljice in pasar I. Kregar (izvršil metalne svetiljke). Spomenik stoji na okrogli valjasti podlagi in predstavlja v kraškem marmorju izveden jonski steber, ki nosi pod kapitelom v zlatih črkah imena padlih. Nad imeni je bronast obroč s štirimi svetilkami. Okrog spomenika je lepa okrogla cvetlična greda. Spomenik, monumentalno delo, izredno učinkovito poživlja prostor pred cerkvijo in so Črnučani lahko ponosne nanj. Preprosta slovesnost odkritja, pri katerem so domači fanti zapeli »Dobrodoče in »Vigrede«, je privabila mnogo ljudi iz okolice. (Izdale so se pri tej priliki tudi dobro uspele razglednice spomenika, ki jih prodaja F. Pečar, Črnuče.)

Velika bitka med pašičevci in vladnimi radikali.

V nedeljo zvečer je bila obveščena policija v Subotici, da je bil na majšanski poti, dva kilometra od madjarske meje, pretep, v katerem je sodelovalo okoli 50 kmetov, ter da sta bila dva mrtva in več ranjenih. Stepli so se pašičevci in pristaši vladnih radikalov.

Ko je prišla policija na lice mesta, je našla tam veliko maso sveta. Komaj si je utrla pot skozi gruče ljudi, ki so obdajale kraj, kjer se je odigral krvavi pretep, ter napravila red. Na cesti je ležal ves oblit s krvjo kmet Stepan Vojnić-Rogič, star 38 let, mrtve. Glava mu je bila razbita z železnimi lopatami tako, da so izstopili možgani. Malo dalje je ležal 40letni kmet Sabo, zaboden na več mestih z motiko, težko ranjen. Poleg njega je ležal brezvestni Ivan Hajčun, ves razbit in zelo težko poškodovan. 50 korakov od njega je ležal Mihajlo Rešek ves krvav. Poleg teh so še trije delavci težje ranjeni. Njihova imena se še ne vedo.

Kakor se je zvedelo, se je razvil pretep radi političnih preprirov. Zaslišane priče so izjavile, da se je kakih petnajst kmetov zabavalo v neki kavarni. Druga večja skupina se je vračala iz Subotice. Kmetje iz kavarne so pod vodstvom Blaška Zigareva napadli one, ki so se vračali iz Subotice. Napadaleci so bili oboroženi z železnimi lopatami, železnimi vilami in noži. Ker napadeni kmetje niso bili oboroženi, so pričeli bežati. Od 15 napadenih kmetov je uspelo 6, da so zbežali, dočim so vsi ostali bili pretepeni in je ovojica ostala na mestu mrtva. Ko so napadaleci videli, da so ostali pobegnili, so se vrnili v kavarno, pustili dva mrtva kmeta in dvoje z zlomljenimi rebri, ki bosta najbrž v bolnici umrli.

Neka priča je izjavila, da kmetje, ki so prišli iz Subotice, niso nikogar vznemirjali, dočim so se

napadaleci že vnaprej pripravili, da jih napadejo. Napadeni so vsi pristaši radikalne stranke vladine frakcije, dočim so napadaleci pripadali pašičevcem. V poslednjem času je med temi ljudmi že večkrat prišlo do preprirov, a tudi do očitnih napadov. Pašičevci so zahtevali, da vladinovi izstopijo iz radikalne stranke. Eden mrtvih ima dvanajst otrok.

Policija je dosedaj aretirala okoli 20 kmetov. Ranjeni so bili prenešeni v mestno bolnico, kjer bodo operirani. Trupla so bila odnešena v kapelo, kjer je bila drugi dan popoldne izvršena obdukcija.

Vest o tej radikalni bitki je povročila v Subotici velikansko senzacijo, ker se tak spopad radi politike ne pomni v Vojvodini že dolgo časa. Policija je komaj pomirila ljudstvo, da ni napadalec linčalo.

Težka nezgoda ljubljanskega tovarnarja.

V ponedeljek popoldne se je pripeljal s popoldanskim vlakom iz Maribora v Celje g. Srečko Potnik, tovarnar v Ljubljani, Metelkova ulica 18. Nastanil se je v »Celjskem domu«. Ko je oddal prilagojeno slugi, je odšel v gostilniške prostore in si naročil čašo malinove. Po čudnem naključju se mu je čaša zvrnila in ubila. Odšel je nato na hodnik, kjer mu je postalo slabo. Hotelski sluga A. Lovrenčič ga je odpeljal v svojo sobo, med tem pa so poklicali zdravnika. Dospeli primarij g. dr. Rajšp je konstatiral kap v levem delu telesa in odredil, da so bolnika prepeljali v javno bolnico. Ko to poročamo, leži g. Potnik še vedno v nezvesti.

Ljubljanska policija razkrila celo gnezdo kolesarskih tatov.

Ljubljanska policija more zopet zabeležiti lep uspeh: kolesarskim tatovom, ki so s svojim drznim tatinstvom početjem postali nevarni vsem posestnikom koles in ki so, kakor se je zdelo, izvrševali tatvine tako rekoč brez vsake kazni, je sedaj odklenkalo in se jih nahaja že prav lepo število v zaporih ljubljanske policije. Domneva, da obstoja v Ljubljani pravcata organizacija kolesarskih tatov, se je izkazala za opravičeno. V petih ljubljanskih policijskih se nahaja tudi njihov kolovodja in organizator.

Je to zloglasni Jakob Čimžar, komaj 23 let star možakar, doma iz Orehovlja pri Predoslju. Čimžar je bil letošnjo pomlad izpuščen iz večletne ječe, posvetil se je seveda takoj zopet rokavohvarskemu poslu. Je tat po poklicu. Bil je že večkrat kaznovan. Poprej je gojil zlasti mnogo vlomilako stroko, ko pa je prišel iz ječe, se je spravil na kolesa. Tatvine je izvrševal na Dolenjskem in Gorenjskem, glavni delokrog in sedež pa je imel na periferiji Ljubljane. Tu se je nastanil pri stari ženi pod tujim imenom kot živnozdravnik. Zunaj mesta in v mestu samem se je sestajal z raznimi tovariši, s katerimi se je seznanil v zaporu, kakor na primer z drugim kolovodjem tatinske tolpe Ivanom Benkovičem in drugimi. Ti so po njegovem naročilu kradli kolesa po raznih krajih in jih razpečevali potom svojih znancev in posredovalcev.

Policija je zaprla precejšnje število teh komplicev, dobila in vrnila je tudi že več ukradenih koles oškodovancem. Ljubljanska policija je s tem dvignila glavno gnezdo kolesarskih tatov in napravila njihovu početje slovesen konec.

Ob tej priliki naj omenjamo, da je policija zaplenila samo pri kolesarskem tatu Antonu Remarju, ki je bil aretiran pred nekaj dnevi in ki je kradel na svojo roko in brez komplicev, zaplenila v Ljubljani eno kolo, last trgovca Pogačarja, za nadaljnja tri kolesa pa je moral Remar priznati tekmo štiri ure trajajočega zasliševanja referenta g. Zajdeli, ki vodi vsa preiskavo, da jih ima spravljene na Dolenjskem. Policija jih je res našla v okolici St. Ruperta, jih zaplenila in vrnila lastnikom, in sicer gg. Francu Martincu, tesarskemu mojstru na Prulah, ključavničarskemu mojstru Jerneju Gostiču v Vodmatu in ključavničarju Francu Završniku v Fužinah pri Dobrunjah. Moremo si misliti nemalo radost oškodovancev, ko so dobili vrnjena svoja pogrešana kolesa. Ob tej priliki naj omenimo tudi trud referenta g. Zajdeli, ki poizkušovalno vodi preiskavo proti kolesarskim tatovom ter se mu je posrečilo, kakor že mnogo drugih, razvozlati tudi ta voz.

S. C.:

Prvorojenka katoliške Cerkve.

(Nekoliko spominov iz Francije.)

Tem spominom ni treba pripisovati posebnega pomena. Nič dovršenega ni v njih. Za temeljito študijo o duševnem obrazu Francije bi bilo treba dolgih let in napornega študija. Saj še enega samega človeka ni mogoče pravilno presoditi v kratki dobi enega leta. Zato bodo ostali ti spomini le zbirka utisov slovenskega študenta, ki mu je bil Pariz nekaj časa dom in šola.

Simbol.

Simbol današnje Francije je Montmartre. Tam se iz morja palač dviga prelepi dom Srca Jezusovega. V tej cerkvi je dan za dnevom in noč za nočjo izpostavljen zaklad krščanskih narodov, Sv. Rešnje Telo. Od vseh strani prihajajo romarji, francoski verniki, in prosijo za svoje brate in sestre, »ki jih še ni doma«: kakor naša mati, romarica na Goro, neštetočrat upodobljena v slovenski sliki in knjigi. Tako je današnja Francija: Iz morja zablod in bogoodtujenosti se dviga v pokrajine večnih Vrednot in neskončne Dobrote vera zvestih sinov »prvorojenke sv. kat. Cerkve«. Kakor namreč raste Pariz v najgloblji vero ravno v cerkvi Srca Jezusovega, tako ima tudi zablodna ravno na Montmartre svoj

zenit. Tako se stikajo skrajnosti v neposredni bližini. In ravno ta čudovita polarnost, v kateri zorijo ljudje ali za nebo ali za pogubljenje, je eden najglobljih znakov psihe francoskega naroda.

Pod sliko Srca Jezusovega v baziliki na Montmartre so dali zapisati francoski katoliki: »Sacratissimo cordi Jesu, Gallia poenitens et devota«. To je napis bogočnosti. Gallia v celoti danes tega imena še ne zasluži. Gallia je še vedno »mulier peccatrix«. Tako je morala biti Marija Magdalena, ko je parkrat slišala Gospodovo besedo: nekoliko zmedena v svoji najgloblji notranjosti, nekoliko resnejša kakor navadno, a še vedno nedoločna, slabotna, moralno revna in zaslepljena hčerka tega sveta.

Ko stopiš iz cerkve na Montmartru, te objame vrvenje mesta, ki hrani v sebi težke milijone človeških življenj. Ta čudovito lepi Pariz s svojo naglico, s svojim vrvenjem in vznemirjenostjo marsikomu zapira pogled na baziliko, ki kraljuje na hribu, ali pa jim zatemni vsaj onostranski večnostni značaj te ponosnoletne umetnine. O, v tem kaos hiš, ljudi, zabav, strasti, iskanju in blodenju se človek le prelasko izgubi. Kdo bi preštel srca vseh tistih, ki jim je bil sijaj tega ogromnega mesta v pogubo... Eden Edini, ki bo sodil v ljubezni in pravici obenem. Mnogo, pre-mnogo je neznanja, neumevanja, slepote in ogromna je krivda, ki je skupna dolgim stoletjem in ljudem vseh stanov. In še to bo v izgovor pariškim meščanom, ko bodo morali

pred Večnim Sodnikom odgovarjati za svojo krivdo: Pariz je delo človeških rok. Lepote, ki mamijo človeka na vseh potih, so izraz človeškega duha. Vse skoraj, kar vidiš, je sled globin človeškega uma. Palače, parki, mostovi, boulevardi in stolpi, avtomobili in železnice, vse je delo človeških rok. Reka Sena je tako utesnjena po človeški modrosti, da njena naravna lepota nič več ne vpliva. Še ljudje, ki gredo po ulici, so tako zelo pod vplivom človeških zakonov, ki se odražajo v vljudnostih in nešteth predpisih vsakokratne mode, da je večni nebeški Umetnik zasenčen in pozabljen. Ko bi bila vsaj kaka večja gora v bližini, vsaj tako velika, kakor je Pohorje, ki čuva nad Mariborom, da bi imeli Parižani bolj pri roki vzgled božje umetnine, da bi se ne ustavili ob človeškem umu, ki samo ponareja, posnema in kopira velikega Umetnika od onstran...

Ko sem se vozil ob Lemanskem jezeru in sem gledal na jugu in severu veličastne gore, s katerimi je Bog to lepo jezero ogradil, ko se je vse lesketalo v lepoti božjega solnca, sem primerjal lepoto Pariza s to božjo umetnino. Pa se niti oddaleč ne da izraziti tista velikanska razlika, ki je med delom božjih in človeških rok: solnce in kresnica, živa in papirnata roža, pariški boulevard in Rimska cesta na zvezdnatem nebu... Toda pariški otroci rastejo ob občudovanju človeškega sijaja, njihov korak zadeva povsod le na človeka, zato jim bo vse to v opravičilo. Nam Slovencem pa govori Bog iz lepote Tri-

glava, Ojstrice in Pece, Blejskega in Bohinjskega jezera, iz tihe umetnine Slovenskih gor in iz molka pohorskih gozdov; zato je naša nevera velika krivda, ali pa je le tuja moda, ki je vse prerевна, da bi trajno zadovoljila globino duše otrok božjih.

× Tudi jubilej.

25 letnica abstinence na Slovenskem.

Napij se iz studenca — živila abstinence!

Dr. Krekova.

Danes je tega 25 let. 17. septembra leta 1902. se je zbralo v prostorih nekdanjega Katoliškega doma na Turjaškem trgu kakih 50 mož z namenom, da začnejo na Slovenskem stari boj proti pijančevanju z novim sredstvom: abstinenco — popolno zdržnostjo od alkoholnih pijač. — Ne! Abstinence naj bi ne bilo edino sredstvo v tem boju, ampak le eno izmed sredstev. Ker se dotodajni boj proti temu narodnemu zlu ni obnesel, ampak je vsak poskus omejiti pijančevanje z zmernostjo zvođenel, smo segli po ostrejšem orozju, — pri tem pustili »zmernosti« popolno prostost, da se udelestvoje, kakor in kolikor se hoče. Saj se je organizacija, sklenjena na tem sestanku, ki se je šele pozneje prekrstila v »Sveto vojsko«, imenovala še vedno »Družba treznosti« in imela tri stopnje.

Shodu je predsedoval profesor dr. J. A.

Dnevne novice

★ **Opozorjamo na listek »Prvorojenka katoliške Cerkve«.** (Nekoliko spominov iz Francije.) Sledilo bo več čisto samostojnih poglavij.

★ **Ekspozitura »Slovenca«** posluje na jenski razstavi enako kot na pomladanskem velesejmu ter sprejema naročnino in oglase. Tam se tudi dobe posamezni izvodi »Slovenca«.

★ **Proti ukinitvi gimnazije v Ptuj.** Včeraj dopoldne se je pripeljala v Maribor deputacija odličnih Ptujčanov z županom dr. Senčarjem na čelu. Deputacija se je oglašila pri oblastnem šolskem nadzorniku, ki jo je vodil k oblastnemu odboru in velikemu županu. Odposlanci so protestirali v imenu Ptujčanov in kmečkega ljudstva proti ukinitvi ptujске gimnazije in prosili g. velikega župana, da podpre njihov protest na merodajnem mestu v Belgradu.

★ **Zahvala.** Udano podpisana se najpriščneje zahvaljujem vsem blagim dobrotnikom, ki so prispevali z velikodušnimi darovi za nagrobni spomenik mojega dobrega strica vlč. g. Jakoba Aljaža, župnika in duhovnega svetnika na Dovjem. Ta zahvala velja sploh vsem, ki so na kakršenkoli način počastili spomin pokojnega gospoda. — Miska Žagar.

★ **Naši lantje na poti v Argentino.** V ponedeljek jutraj se je zopet odpeljalo iz Ljubljane 30 potnikov iz kamniškega okraja v Argentino. Potovali bodo preko Trsta v sredo, dne 21. t. m. z najnovejšo in najhitrejšo svetovno motorno veleladjo »Saturnia«, last parobrodne družbe Cosulich Line, zastopstvo za Slovenijo Simon Kmetec v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 13. Našim fantom želimo srečno pot.

★ **Duhovniške vesti v lavantinski škofiji.** Za provizorja k Sv. Bolfenku v Slov. gorice pride g. Jožef Lassbacher, kaplan pri Sv. Lenuartu v Slov. goricah. Dosedanji g. župnik pri Sv. Bolfenku g. Ferdinand Ašunder dobi župnijo Ruše, G. Franc Vavpotič, kaplan v Marenbergu pride za župnika v Dobje pri Planini, G. Martin Gaberc, župnik pri Sv. Križu nad Mariborom, dobi župnijo Sv. Peter v Gornji Radgoni.

★ **Sodba nemških duhovnikov o Slove-niji.** G. župnik Kruse iz Recklinghauza piše dne 15. septembra: »V sredo dopoldne smo se vrnili srečno in polni zadovoljnosti (hochbefriedigt) z našega lepega potovanja; vse se je izvršno izšlo. Vsak dan živim še v veseljih, ljubih spominih na vse lepo in krasno, kar smo doživeli in videli v vaši čudovito lepi domovini; še dolgo bomo o tem govorili. Ne-pozabnja nam je vsem velika ljubezen in na-vdušenje, s katero so nas sprejemali povsod po vaši deželi. Tega si pač nobeden ni pred-stavljaj. In kako skrbno in previdno je bilo vse v podrobnosti urejeno! Lahko si mislim delo in trud, ki ga je Vas to stalo. Zato me žene, da se Vam za vse to za ljubezen in po-žrtvovalnost še enkrat prisrčno zahvalim. V nedeljo sem imel za naše Slovence v cerkvi pridigo o Materi božji v zvezi z našo lepo božjo potjo na Brezje; potem pa sem v Dru-štvenem domu pripovedoval o našem potova-nju; vladalo je prav veselo razpoloženje.« Pripominjeno bodi, da ima ta župnik v svoji župniji, ki šteje 6000 duš, dobrih 40 sloven-skih družin, izmed katerih jih približno polo-vica ne hodi v cerkev. Za ostalih 20 ima vsak mesec v cerkvi pobožnost, pri kateri ima — ker slovenski ne zna — nemški nagovor, po-tem pa poje slovenske litanije; razen tega pa povabi še večkrat slovenskega duhovnika na pomoč. Takih, ki Slovincem govorijo nem-ško, ker slovensko ne znajo, litanije pa vsak mesec pojejo slovensko, takih je še več. K.

★ **Naši ljudje.** Kakšne krasne značaje rodi med svojimi najskromnejšimi sinovi naša slo-venška zemlja, priča pismo, ki smo ga prejeli te dni. Pismo slove med drugim: »Začasa vo-livnega boja sem dobival »Slovenca«. Ker ne vem, ali je dotičnik, ki je list iz lastne volje zame naročil, istega tudi plačal, prosim, da mi pošljete račun in položnico, da naročnino po-ravnam. Nočem, da bi uprava imela zaradi mene škodo. Da bi si list stalno naročil, mi žal ne dopuščajo sredstva. — Volitve so se pri nas vršile popolnoma mirno in so za našo stranko dobro izpadle. Nasprotniki niso niti enega plakata obesili, naši pa pustili v miru. Vzrok: Slovenska banka! — Bolan sem in od svojega 19. leta ne morem hoditi, razen le s težavo ob palici, a svojo volivno dolžnost sem seveda zvesto opravil. Nasprotnikom, ki so me pregovarjali, sem rekel: »Veste, da imam le skromno obrt in ne plačam mnogo davka. Ako bi šlo samo za gospodarske interese, bi me res nihče ne videl na volišču. Toda tu gre v prvi vrsti za naše slovensko od mater nam sporo-čeno prepričanje, zato smo Slovenci dolžni, da se udeležimo volitev in da agitiramo za SLS.« — Bog živi te naše skromne ljudi in zlate zna-čaje!

★ **Resolucija, sprejeta na protestnem sho-du trafikantov** radi znižanja prodajne provizije tobaka od 5 na 4% dne 18. septembra. Uprava državnih monopolov je izdala naredbo, s katero se trafikantom prodajna provizija zniža. Radi tega nesocialnega čina Uprave državnih monopolov, ki onemogoča tisočim in tisočim trafikantom življenjski obstoj in jih dovede z družino vred na beraško palico, se je sklenilo nastopiti odločno proti temu in uporabiti vsa zakonita sredstva, da se ta naredba ne uve-ljavi. Pribiti moramo, da je že pri 5% prodajni proviziji položaj trafikantov skrajno mizeren, in je njih obstoj radi pičlega zaslužka, plače-vanje visoke dohodnine, drage najemnine lo-kalov, plačevanje obresti za posojila in nepre-stanega ustanavljanja novih trafik le težko vzdržljiv. Radi tega so bile naše prehodne re-solucije na stališču, da se odstotki zvišajo od 5 na 8%. Povrh tega so pa trafikanti po večini vojne žrtve in so dobili trafike na podlagi in-validskega zakona, da se jim nudi primerna eksistenca. S to naredbo pa napravi uprava državnih monopolov invalidski zakon iluzoren, in žene trafikante v propast. Trafikanti in tra-fikantnje iz vse Slovenije, zbrani na tem sho-du, najodločneje protestirajo proti temu nesoc-ialnemu činu uprave državnih monopolov. — Ta resolucija se je poslala ministrstvu za so-cialno politiko in za finance, vsem poslaniškim klubom, upravi državnih monopolov potom »Saveza prodavaoca duvanac v Belgradu, veli-kima županoma ljubljanske in mariborske ob-lasti in oblastnemu odboru Združenja vojnih invalidov.

★ **Razstava izdelkov kemijsko farmacevtske industrije.** Kakor smo že poročali, se vrši letošnji jugoslovanski zdravniški kongres 24., 25. in 26. septembra v Rogoški Slatini. Isto-časno razstavijo v kopališki dvorani nad 20 znamenitih tu- in inozemskih trvdh kemijsko-farmaceutske stroke svoje izdelke. Veličasten razvoj te panoge bodo pojasnjevala tudi film-ska predavanja. Prireditve bo gotovo zanimala tudi gg. lekarnarje, kemičarje, drogiste in dr.

★ **Prošnja gledališkim slikarjem v Slove-niji.** Kat. prosvetno društvo v Gornji Sv. Kun-goli na Štajerskem si je postavilo skromen gledališki oder brez kulis. Trkamo na blaga srca gledaliških gg. slikarjev ter prisrčno pro-simo, kateri od teh gospodov bi se hotel žrtvo-vati ter društvu, ki je silno ubogo, kakor je tudi župnija uboga, poslikati gledališki oder s kulisami kot poseben dar Prosvetnemu dru-

štvu tukaj na severni meji Jugoslavije. Ali bi se morda našel mecen, ki bi velikodušno pre-vzel vse stroške slikanja gledališkega odra? Kdor ljubi svojo domovino, ne more lepše de-narja investirati, kakor če žrtvuje za ubogo prosvetno društvo, ki leži v takem narodne prosvete tako potrebnem kraju kot je Gornja Sv. Kungota. Društvo ima namen vzbuditi na-rodno idejo, zainteresirati narod za kulturno delo, nuditi mu narodne predstave, ki vzbujajo ljubezen do domovine, zapeti mu slovensko pesem. Dal Bog, da se najde srce, ki razume našo srčno prošnjo!

★ **Sedem glasov za Radiča in ne 75,** kakor je poročal »Slovenec«, je dalo volišče Po-dova — Maribor desni breg. Na željo zavednih volivcev radi popravljamo!

★ **Nesramen voliven trik samostojnih de-mokratov.** Vseh mogočih zvijač so se poslu-ževali esdeasrji v minulim volivnem boju, da bi odvrnili od volitev naše pristaše. Vo-livci iz Očeslavca, ki spadajo v volivni oko-liš Negova, so prejeli nekaj dni pred volitva-mi tiskana vabila od SDS z običajnim besed-tilom in z označbo volišča, ki je bilo ozna-čeno z: »Vaše volišče je Kapela«. Hoteli so zvabiti na ta način volivce h Kapeli, kjer ne bi smeli voliti, a k Negovi nazaj bi imeli pre-daleč in bi vsled utrujenosti ne volili. Ta pre-frigani esdeasarski volivni manevar je bil brez uspeha, ker naši volivci so bili dovolj pametni, da so sami dobro vedeli, kje je nji-hovo pravo volišče. Ta slučaj je nov dokaz, kakih sredstev se je posluževala edinole SDS, da bi se prigoljufala do cilja.

★ **Gradnja splitske luke.** Na ravnatelj-stvu pomorskega prometa v Splitu se je vršila konferenca predstavnikov oblasti in trgo-vskih krogov o gradnji splitske luke. Med ostal-im je bilo konstatirano, da se mora prista-nišče spojit z dvema do tremi tračnicami s kolodvorom. Dalje se je ugotovilo, da je ko-lodvor mnogo premajhen in da je za prvo od-pomoč treba preložiti skladišče in neka-tere druge naprave, da se dobi vsaj malo pro-stora. Kakor znano, so nabavljena za splitsko pristanišče na račun reparacij tri moderna ve-lika dvigala. Eno bo lahko dvignilo pet ton, druga dva pa dve toni naenkrat.

★ **Nesreča.** V soboto 17. t. m. je bila po-kopana v Negovi Elizabeta Heitehofer, kme-tica iz Ločjaka. Pred kratkim jo je brnil do-mači konj tako nesrečno v prsa, da je morala vsled težkih notranjih poškodb v radgonsko bolnico. Vsa zdravniška pomoč je bila zama-n in je reva podlegla poškodbam. Truplo blago-pokojne so prepeljali zadnji petek v domačo župnijo. Rajna je bila pridna, verna žena in dobra mati svojim otrokom. Naj počiva v mi-ru, možu, ki je zvest naš pristaša, naše sožalje!

★ **Veliko pozornost zbujajo na Pokrajinski razstavi v Ljubljani,** paviljon »E« 52-54 pisalni stroj »Haldas«, ki je švedski izdelek in ne-ložežen v konstrukciji in materialu. Generalno zastop-stvo za vso Jugoslavijo Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

★ **Tabor v Pouovi vasi pri Grosupljem.** V nedeljo 25. t. m. se vrši ob 10. uri dopoldne na Taboru sv. maša. Po maši pa bo velika veselica, združena z ogledom krasne podzemeljske jame župana Permela. Pri jutranjih ter opoldanskih vla-kih bodo vozovi na postaji Grosuplje na razpo-lago. Pridite vsi ne bo vam žal!

★ **Mladinski dan** se v petek vrši s istim programom, kakor smo že poročali, samo sprevod z godbo skozi mesto na razstavo odpade, ampak pridejo naj šole, zbrane vsaka zase, kar narav-nost na velesesej.

★ **Času primerna knjiga profesorja Andree: Radio.** Osnovni pojmi iz radiotehnike obsega 214 slik in velja broširano 60 Din, vezano 76 Din. Kdor bo to knjigo pazljivo prebral in se vanjo za-mislil, si bo lahko sam napravil prejemni aparat, obvladal pa bo tudi zanimivi nauk o splošni elek-triki in raznih fizikalnih pojavih. Knjiga se naroča v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

★ **K požaru v Koplu.** O tej nesreči, o kateri smo svoj čas že poročali, smo zvedeli še sledeče podrobnosti: Dne 8. t. m. zvečer ob 11. je zapazil gozdar Janez Spin, da mu gorila hlev in shram-ba za krmo. S svojo ženo je takoj hitel reševat

Ne diši mu več iz ust.

Kodljivo vprašanje: slab duh iz ust. Marsikdo boleha na tem, a sam ne ve zato. Opaša samo, da ljudje ne-radi govorijo z njim. PEBEKO pasta za zobe zavaruje pred tem. Čista dupljina ostane čista in sveža.

Pebeco pasta za zobe

živino, a bilo je prepozno, ker je bila radi dima že zadušena. Mož, ki ga vsak pozna, da je pošte-njak od nog do glave, je na ta način prišel tako rekoč ob vse premoženje. Zgoreli sta mu dve kravi in pet prašičev. Kar je prihranil v dolgih letih svoje težke in naporne gozdarske službe, mu je sila ognja uničila v eni noči. Ker je nesreča velika — škoda znaša okoli 15.000 Din — in ni bil zavarovan za živino — je pomoč nujno po-trebna. Zato v prvi vrsti apeliramo na mestno kamniško korporacijo, kateri omenjeni služi po-šteno in vestno že dolgo vrsto let, da mu denar-no prisloži na pomoč. Enako najemniki lova, ki imajo v Spinu zvesto moč, ki odločno preganja divje lovec, ki so najbrže iz jeze zažgali. Spina naj se končno tudi spomnijo vsi tisti turisti in izlet-niki, ki so se radi ustavili na njegovem domu in bili deležni njegovega gostoljubja. Prispevko poš-ljajte Slovenskemu planinskemu društvu v Ljub-ljani ali podružnici v Kamniku ali pa župnemu uradu v Stranjah, pošta Kamnik.

KUPUJTE SREČKE

II. STADIONSKE LOTERIJE

Glavni dobiček vila »Stadione«, Din 160.000.—

★ **Vlak skočil s tira.** V ponedeljek popol-dne je na splitski progi skočil med Splitom in Kninom v bližini Solina mešani vlak s tira. Trije potniki so bili lahko ranjeni. Preiskava je do-gnala, da je počila tračnica. Na tem delu splitske proge niso bile izmenjene tračnice že 50 let.

PRIVAT. DETEKTIV. ZAVOD. RIMSKA 9.

★ **Radi smešenja nabožnih pesmi aretiran.** V Splitu je aretiran v nedeljo dežurni stražnik nekega Anto Karbonina radi smešenja nabožnih pesmi. Karbonin je v neki gostilni zapel motiv neke nabožne pesmi s sramotilnim tekstom.

OBLAČILA TVRDKO J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova 12

so najboljša in najcenejša.

★ **Roparski umori.** Blizu Soko Banje v Sr-biji sta dva neznanca, ki sta se mu izdajala za službo iščeta Bosanca, umorila z revolverjem kme-ta Ilijo Matiča, ko se je vračal s sejma, kjer je prodal volno, domov. Pobrala sta mu ves denar razen 3.50 Din. Doselej ju še niso našli. — V okoli-ci Takovice v Srbiji sta se te dni izvršila dva umora v enem dnevu. Umorjena sta neki kmet Adem Šaban, najbrže radi krvne osvete, in neki kačak, katerega ime ni znano.

KUSAKOVIČA KALODONT

najboljša pasta za zobe

★ **Nakup starih sifonskih steklenic.** Ker na-kupujejo nekateri potom časopisnih oglasov si-fonske glavice, svarimo ob tej priliki občinstvo pred prodajo teh glavic kakor sploh sifonskih ste-klenic in steklenic od pokalic. Prosimo občinstvo, naj blagohotno uvažuje velike izgube, ki jih trpe sodavčarji vsled malomarnosti odjemalcev, ki ne vračajo praznih steklenic ter jih uničujejo ali celo prodajajo. Ker je tako postopanje kaznjivo, se bo v znanih slučajih proti prodajalcem steklenic in glavic postopalo sodnijsko.

★ **Steniceol najboljšo sredstvo proti sten-lcam** dobite samo v drogeriji Kane, Zidovska ulica.

Požar.

V soboto 17. t. m. je zadela velika nesreča daleč na okrog znano in spoštovano družino posest-nice vdove Urše Gručna, p. d. Brdovškovo iz Rav-nega v župniji Dobje pri Planini. Med kratko ne-višto je urezala strela v gospodarsko poslopje, ki je bilo takoj v plamenih. Le s težavo in s smrtno nevarnostjo so rešili živino. Od gorečega gospodar-skega poslopja je bila s slamo krita hiša oddaljena dobrih 30 korakov. Ljudje so pridno gasili in skušali rešiti hišo, a vročina od gospodarskega poslopja je bila prevelika in povrh je še nosil veter iskre na streho hiše. V kratkem je postala tudi hiša žrtev plamena. Pohvala gre požarni brambi iz Plauine, ki je takoj prihitela na lice mesta, in posebno de-kletom, ki so nosila vodo. — Resnična škoda znaša 150.000 Din, a zavarovalnina le borih 4000 Din. Posestnica je zelo dobrotljiva in daleč naokoli spo-štovana, sedaj je pa sama navezana na dobroto drugih.

Ljubljana

© **V čast male sv. Terezije.** 30. septembra je 30 letnica smrti male sv. Terezije iz Lisieu-xa. Kot lansko leto, bomo obhajali tudi letos 1. oktobra njen god z lepo slovesnostjo v kar-meličanski cerkvi na Selu pri Ljubljani. Ob 4 popoldne bo pridiga, nato blagoslovljenje rož v čast mali sv. Tereziji in litanije. V ne-deljo, 2. oktobra ob 6 tih sv. maša, ob pol 8 pridiga. Ob 8 slovesna sv. maša. Popoldne ob 4 pridiga, zopet blagoslovljenje rož in litanije z blagoslovom. Rože bodo na razpolago pri kar-melski vratarici.

© **Člani križanske Moške Marijine družbe** se udeležijo nocoj ob 8. uri izvincerkvenega sestanka v družbeni dvorani, jutri jutraj ob 6 pa sv. maše zadušnice za pokojnega so-družbenika Seliškarja. Prosimo polnoštevilno!

© **Tekmovanje** najlepše bubi-glavice in naj-lepše kite bo nocoj v Dolničarjevem paviljonu ob pol 9 zvečer. Ocenjevala bosta gospod Navinšek in gospod Ivan Vavpotič ter zato izbrani člani, ki se bodo vzele iz prisotne publike. Povabite vse ljubljanske dame, da sigurno pridejo.

© **Popis interesentov agrarne reforme.** Mest-ni magistrat ljubljanski je pozval potom uradnega

nežič, govorili pa so: I. Kalan, I. Kranjc, Jurij Trunk, Jože Kosce in dr. Debevec. Pismeno je shod pozdravil deželni odbornik Povše. Sklenjenih je bilo 12 resolucij, katere se mi, če jih preberem, še danes zdijo — pametne. O shodu je izšla posebna knjižica z naslovom »Početek »proti-alkoholnega boja na Slovenskem«.

Organizacija, ta dan sklenjena, je v živ-ljenje stopila šele leto pozneje. Takrat smo se zavezali k abstinenci. A ta dan, danes pred 25 leti, smo boj napovedali in sicer boj z orož-jem — popolne drždnosti. Od takrat Slovenci poznajo abstinenco in abstinente. Misel smo povzeli iz nemških tozadevnih knjig, zlasti iz izbornih spisov šentgalenskega škofa Avgu-ština Eggerja.

V odgovoritem nagovoru sem rekel tega dne: »V kratkem času se ne bo poznalo naše delo, a v teku let bodo zazoreli sadovi...« Da bo to delo napredovalo tako počasi in da bo naletelo na take težave, ugovore in na-sprotovanja, tega si pač nismo mogli misliti. Mislili smo si v svoji preprostosti, da bo vsa slovenska javnost, da bo vsaj vsa inteligenca pozdravila naše namere in da bodo — samo da smo enkrat pogumno dvignili zastavo proti-alkoholnega boja — vsi, ki narodu res dobro hočejo — krepko pritiskali za nami. Naivneži, ki smo bili!...

Kako razočaranje!... Kaj bi si bili mogli hujšega izmisлити, kakor da smo napovedali boj strašnemu zlu pljančevanja, četudi boj na nož — z orožjem abstinence! Vsak greh bi se nam bil prej odpustil, kakor ta, da smo trdili, da bi se nazadnje dalo živeti tudi brez pijače.

Ko bi bili hišo Slovenije zažgali na štirih vo-glih, pa bi bili komaj slišali toliko očitkov, kakor smo jih slišali, ko smo hoteli narodu na ta način pomagati na noge.

Prosim uredništvo, da teh stavkov ne črta, ker Vi niste tega okušali, kar smo mi, ki smo stali sredi boja!

Strast, če ji stopiš na rep, se dvigne, se upre, se zakadi vate kakor razdražen gad in izbljuje vate ves svoj žolč in strup.

Seveda so se delale splošne stvari tudi od naše strani nekatere napake. Nekateri preveliki go-rečniki so šli v prvem navdušenju predaleč in obsojali vsako pitje, s čimer so seveda izzvali bučen odpor. Vsi tisti prenapetosti so čez par let začeli — sami piti, eden ali dva celo z vinom barantati. A ta greh se nam ni nikdar odpustil. Posledice tega pretiravanja, ki so jih zagrešili, kolikor mi je znano, samo trije, štir-je, kvečjemu pet ljudi, in sicer le prvih par let, sem nosil vsa dolga leta najbolj jaz, ki — odločno izjavljam — nisem nikdar pretiraval in se nikoli zdrževal opojne pijače zaradi tega, kakor bi bila sama na sebi nekaj slabega, am-pak le zato, da bi pokazal, da se brez pijače tudi da živeti. Seveda sem si želel mnogo ab-stinentov: 1. iz vrst tistih, katerim je popolna drždnost potrebna, da morejo strast premagati, 2. tistih, ki bi s svojim zgledom prve bodrili in jim pogum dajali. A tudi to je bilo že greh. Saj je na Slovenskem — kakor je na shodu na Trsatu nekdo rekel — še vedno večje ve-selje nad enim abstinentom, ki začne piti, ka-kor nad 99 pijanci, ki se spreobrnejo. In še danes se na neki profesorski stolici naše ple-menito stremljenje bagatelizira in ironizira...

Zakaj ni uspehov? To vprašanje se več-krat čuje. Zakaj ni uspehov? — to vprašanje začudenj stavljajo največkrat tisti, ki s pre-križanimi rokami gledajo ob strani, kako se vsa dolga leta v celi Sloveniji par ljudi muči v boju z gigantskim sovražnikom. Na vseh poljih, kjer se obeta kaj slave ali blaga, je delavcev dosti; pa niti tam, kjer ni nobenega nasprotovanja, se napreduje le počasi. Na primer: Koliko mož — vsa čast jim! — se že dolga leta trudi, da bi povzdignili naše kmetijstvo. Uspehi seveda so tu, — a tudi ne ka-kor bi si jih želeli; kako počasi se napreduje! Pri našem delu pa imaš opraviti s strastjo, ki je v ljudstvu vkoreninjena že stoletja, vko-reninjena z milijoni korenin in korenin, strastjo, ki za njenim hrbtom stoji vse, jo brani, zaščituje, pospešuje, opeva, proslavlja, obo-žuje; alkoholni kapital, stoletne navade, uži-vanja in zabaveželjnost, poezija, narodna pe-sem v neskončnih variantah. In koliko delav-cov se je gibalo na tem prostranem kamenitem polju? Koliko, povejte mi no, koliko jih je pa delalo? Lahko rečem: še en cel ne! Jaz se nisem mogel temu delu vsega posvetiti; komaj tretjino svojega časa in moči sem porabil za to. Drugi delavci so se pojavljali na našem polju in zopet — izginjali. »Ne bom se trudil dvakrat zabadava,« je rekel eden najkrepkejših borcev; tudi ta je opešal in opustil delo, ki ne prinaša ne denarja ne priznanja, ampak le nasprotno. Če je ta omagal, ni čudno, če so omagali skoro vsi, ki so se kdaj pojavili. Drugod se za delo in trud aplavz, priznanje, pri nas posmeh, zaničevanje. (Dalje.)

razglašala interese, ki žele dobiti zemljo na veleposestvu knezoškofije, da se najpogosteje do dne 29. septembra 1927. zglašajo pri mestnem magistratu ljubljanskem. Tozadevni razglas je nabit na magistratni deski.

⊙ Nar. žel. glasbeno društvo »Sloga« opozarja cenjeno javnost na obilna vprašanja, da nima ničesar skupnega z nameravano prireditvijo tombole neke železničarske godbe, za katero se v teh dneh prodajajo tablice. — Odbor.

⊙ Grd slučaj mučenja s živalmi. V Ljubljani je stražnik zapisal ime nekega živalskega trgovca iz Velikih Lašč radi trpinčenja živali. Ta je namreč pripeljal na ozkem vozu 7 telet in troje prašičev. Živali so bile nametane na voz druga na drugo kakor snopje. Da so uboge živali dajale izraze svojim mukam s strahovitim mukanjem in cvilenjem, je jasno.

⊙ Krvave posledice vasovanja. Pet fantov izpod šentpeterskega zvona se je napotilo v ponedeljek zvečer vasovat na Selo. Tega si selanski fantje seveda niso pustili dopasti in so pogumno nahrulili vsiljive Ljubljančane: »Kua pa iščete pri nas?« Da ni ostalo samo pri besedah, jih je nekaj prišlo pobirati kamenje, Ljubljančanje pa so izdri neki plank iz bližnjega plota. Vnela se je krvava bitka, iz katere je odnesel eden od Selanov težko poškodbo na glavi. Ranjenega fanta so prepeljali v deželno bolnico. Napadaleci so že izsledeni.

⊙ Z lestve je padel. Krojač Miha Poniž v Zgornji Šiški je v ponedeljek zvečer lezel po lestvi v skedenj. Pri tem je bil precej neroden in je padel z dva in pol metra visoke lestve. Krojač si je zlomil nogo v stegnu. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico.

⊙ Pogrešan. Ze več dni se pogreša trgovski sotrudnik Josip Temet, doma iz Lebnitza v Avstriji. Temet je pred dnevi neznano kam izginil, rekoč gospodinji, da gre v Belokrajinu, vendar pa ga tja ni bilo.

⊙ Došle krasne bluze in predpasniki, cene nizke. Krištofič-Bučar, Stari trg 9.

⊙ Razstava in zaloga pletilnih strojev vseh vrst ter strokovni pouk v pletenju. — Ljubljana, Židovska ulica 5.

Maribor

□ Podpirajmo domačega umetnika! Kar je ustvarila zadnje dni spretna Sojčeva roka, zasluži vsakakor največje priznanje. Izdelal je monumentalni božji grob za Sv. Antona v Slov. goricah. Nad menzo se dviga približno poldrug meter dolga in 80 cm visoka umetniško izrezana zadnja večerja v bas-reliefu tako precizno in plastično, da se ne moreš nagledati. Dolnja stran ima vsaka po enega angela v okroglo blizu 40 cm, ki radi svoje miline očarata gledalca. Sojč je namreč še poseben specialist glede miline in res nebeško lepih izrazov pri angelčkih. Gospoda umetnika Ivana Sojča le prosimo, naj svoje umetniške proizvode razstavi, preden jih odpošlje, v izložbenih oknih v najbolj prometnih ulicah mesta Maribora, da občinstvo spozna domačega umetnika. Ne naročamo enakih reči iz inozemstva, ko vendar imamo v svoji domovini slovitega kiparja-umetnika. G. Sojču pa na tem delu iz srca častitamo!

□ Mariborski orloški odsek ima od današnje srede naprej zopet redna predavanja na svojih tedenskih fantovskih sestankih. Nocoj govori g. prof. dr. I. Dornik. Pridite polnoštevilno in točno ob 8.

□ Prosta stanovanja. 1. Meljska cesta št. 42 na dvorišču, 1 soba, kuhinja in pritlikline od stranke Josip Kopic. 2. Vetrinjska ulica št. 12 na dvorišču, 1 soba s premakljivim štedilnikom od stranke Ferdo Krebs. 3. Koroska cesta št. 62-I, 3 sobe, kuhinja in pritlikline od hišne posestnice Vekoslavice Koček. 4. Radvanje, Zg. Radvanjska cesta št. 68, 1 soba s štedilnikom od stranke Anton Narat. — 5. Prešernova ulica št. 34, pritličje, 3 sobe, kuhinja in pritlikline od stranke Marije Kaučič. 6. Židovska ulica št. 12, dvorišče, 1 soba s štedilnikom od stranke Anton Medved. 7. Tržaška cesta št. 53, pritličje, 3 sobe, kuhinja in pritlikline od stranke Anton Razinger. 8. Pobrežje, Zrkovska cesta št. 72, 1 soba, kuhinja in pritlikline od stranke Ivan Kac. 9. Slov. Bistrica št. 148, 2 sobi, kuhinja in pritlikline od stranke Josip Dorn. 10. Slov. Bistrica št. 110-I, 1 soba s štedilnikom od hišne posestnice Rose Wiesig. 11. Pekel pri Poljanah št. 44, 2 sobi, kuhinja in pritlikline od stranke Franjo Haber. 12. Cankarjeva ulica št. 26-I, 3 sobe, kuhinja in pritlikline od stranke Julij Zellner. Ta stanovanja se bodo od strani tuk. stanovanjskega sodišča dodelila v smislu čl. 10 novele k stanovanjskemu zakonu. Tozadevne prošnje za dodelitev teh stanovanj se morajo vložiti najkasneje do četrtega, dne 22. septembra 1927 dopoldne.

Celje

⊙ Pisarna tajništva SLS in podružnice »Slovenca« v Celju je od danes dalje zopet redno vsak delavnik med 8. in 9. ter med 15. in 18. uro odprta, ker se je g. tajnik povrnil z dopusta. Ponovno opozarjamo stranke, ki imajo opravka v tej pisarni, da v slučajih, ko najdejo pisarno zaprto, nekoliko potrpe, ker je tajnikova odsotnost običajno kratka.

⊙ Zanimiva razstava. Ze nad poldrugi mesec se zbira zelo veliko število naših deklet v večernem kuharskem tečaju, ki ga je organiziral celjski krožek Orlic. V nedeljo 25. t. m. hočejo tečajnice pokazati sad svoje pridnosti v tem tečaju s tem, da nam prirede v mali dvorani Narodnega doma razstavo kuharskih izdelkov. Razstava bo trajala od 7. ure zjutraj do 5. ure popoldne. Ljubitelji kuharskih umetnin naših bodočih gospodinj bodo lahko razstavljene izdelke tudi kupili. Vstopnina na razstavo 2 Din. — Vabimo občinstvo, da z obilnim posetom te razstave pokaže pridnosti naših deklet svoje priznanje.

⊙ Pometna odredba. Pošto ministristvo je odredilo, da mora biti odslej telefonska centrala na celjski pošti odprta vsak večer do polnoči. Doselej je posloval celjski telefon samo do devetih zvečer.

⊙ Ujel se je škval. Delavec Alojzij Bevc iz Pilištanja si je skušal pomagati na prometnem način s tem, da je stopil v veletrgovno R. Stermečki v Celju in predložil ponarejen listek s imenom posestnika Jakoba Leskovskega iz Medloga. S pomočjo tega listka je skupil 1 par novih čevljev in 1 dežnik. Komaj je stopil iz trgovine, je oboje prodal nekim neznancom za polovično ceno. Poskušal

je ta način »trgovine« še v drugo, a v trgovini se jim je vendar zdel presumljiv in Lojzek se je zapletel v paragrafe, ki so ga pripeljali v zapor. Bevc sicer trdi, da je bil pijan in da ni vedel, kaj je počel, vendar pa mu to najbrž ne bo pomagalo in mu bodo na sodnji »koncesije« za povtorbo listkov in prekupčevanje odvzeli.

⊙ Psa je izgubil. Anton Drakšler iz Dola pri Hrastrniku je v Celju izgubil psa, ki sliši na ime »Sultan«, je polovčje pasme, rjave barve in nosi okoli vratu pasjo znamko št. 292 občine Dol pri Hrastrniku. Kdor bi psa našel, naj ga blagovoli izročiti celjski policiji.

Trbovlje

⊙ Iz gospodinjske šole. Na gospodinjsko šolo je na novo nameščena učiteljica gđ. Rada Simončičeva. — Dvomesecni gospodinjski tečaj pa priredi Kmetijska podružnica v prostorih Društvenega doma v mesecu decembru. Vodila ga bo gđ. Odlaskova.

⊙ Poslopje otroškega vrta se je letos prenovilo. Lesena stavba v ozadju se je podrla in z opeko zidala. Adaptirala so se tudi stanovanja učiteljice kakor tudi drugi prostori. Ker se ena soba v vrtcu uporablja za otroke I. razreda osnovne šole, ima druga soba vrtca 106 otrok, ki pohajajo v vrtcu. Za en razred pač preveliko število!

Ježica pri Ljubljani

Smrt. V nedeljo so pokopali na tukajšnjem pokopališču g. Vinkota Kneza, mesarja na Ježici, ki je pa zadnji čas bival na Črnučah. Pokojnik je umrl v ljubljanski bolnici na vnetju slepiča ter zapuščal ženo in troje nepreskrbljenih otrok.

Novo mesto

Porotni slučaj Josipa Mihiča radi hudodelstva roparskega umora in požiga, ki bi se imel igrati pred tukajšnjo poroto dne 19. septembra t. l. in za katerega je vladalo veliko zanimanje, se je preložil radi ugotovitve obtoženega duševnega stanja. Kakor čujemo, je prevzel zagovornišvo tukajšnji odvetnik gospod dr. Ivan Vasič.

Trgatev. Trgatev v novomeški okolici je splošno v polnem teku. Vse vinske gorice so oživele od pridnih trgačev. V splošnem je trgatev obilna, dasi po nekaterih krajih količina nekoliko manjša od lanske, je pa kvaliteta povsod boljša.

Litija

Uboj pri Sv. Križu pri Litiji. S šmartinskega sejma v terek se je vračal domov v Laze pri Sv. Križu malo vinjen pos. Jože Merhar. Pride do hiše svojega sosedu Janeza Kerna, s katerim sta živela več ali manj v vednem sovrastvu. Beseda da beseda, začne se prepir, dokler Kern s kolom ne pobije Merharja. Zadal mu je več ran na glavi, prebil mu lobanjo, katerim ranam je Merhar podlegel in v ponedeljek so ga pokopali kot žrtev sovrastiha in nesrečnega alkohola.

Kočevje

Visok obisk. V ponedeljek, 19. t. m. je obiskal naše mesto veliki župan g. Vodopivec. Pregledal je urade na našem magistratu in sprejemal javnice. Ostal je tu cel dan.

Volilna borba, sicer tiha, vendar očitna se je pričela in že v svojem početku kaže, da bo huda. Vse stranke pridno nabirajo podpise, kandidatur ne manjka. Krajevni interesi so dostikrat zelo zapleteni, toda politično zrel človek ve, da je treba manjše interese žrtvovati višjim in ostati v vsakem slučaju zvest svojemu političnemu prepričanju.

Ptuj

⊕ Cirilmetodijski tabor na Črnigori pri Ptuj 18. sept. t. l. je bil veličasten. Krog 3000 deklet in žen je napolnilo veliko priljubljeno božjepotno cerkev Gorsk M. b. Slovesno službo božjo je opravil škofijski voditelj Marijinih družb gospod kanonik Časl, krasno je prepeval močnega pevski zbor ptujске minoritske župnije. Veličasten je bil pogled na več tisoč broječo armado zborovalk in zborovalcev zunaj cerkve. Po uvodnih besedah predsednikovih je govorila poljudno in v srce segajoče g. ravnateljica T. Stupca iz Maribora. O Evharistiji je govoril p. Konstantin iz Ptuja. Nato so sledili pozdravni govori, v katerih se je povedalo mnogo lepih in vzpodbudnih misli in razodela resna volja, delati potom organizacij v cirilmetodijskem duhu. Po navduševalnih besedah g. kan. Časla je predsednik zaključil lepo uspeši, dve uri trajajoči tabor, ki bo stal vsem udeležencem v lepem spominu. Najlepši spomin pa mu bo delo in življenje po cirilmetodijski ideji in po navodilih najboljšega apostola te ideje škofa Slomška.

Meflika

Trgatev je v polnem teku. Veselo petje se čuje iz prijaznih zidanic pomešan z »načelnim« petjem črička, prijatelja vinskih gor. Trgatev je letos prav prijetna, ker je vreme suho, toplo in grozdje zdravo, kot že več let nazaj ni bilo. Niti ni gnilega niti plesnivega, tako da mora biti letošnja dobra roba. Le škoda, da je vse bolj na maou.

Brežice ob Savi

Smrt pod vozom. V graščinskem gozdu v Pišecah je pretekli petek Miha Matalin s svojim sinom nakladal bukova drva, ki sta jih hotela peljati s parom konj na dom v Prosinac na Hrvatisko. Ko sta prišla že blizu Podgorja in sta imela najslabšo pot že za seboj, se je naenkrat na nekem ovinku, kjer je cesta visela, nagnil voz, se prevrnil in zadel tako nesrečno poleg voza idočega Miha Matalina, da se je onesvestil in kmalu nato umrl.

Ljubljansko gledališče

Ljubljanska opera. Danes, v sredo, dne 21. t. m. se poje v ljubljanski operi Kalmanova opera »Grofica Marica«, ki uživa izmed vseh opernih predstav, ki so bile v zadnjem času igrane na našem odru, največje popularnosti. Opereta se poje v običajni zasedbi z g. Poličev v naslovni vlogi. Cene običajne, posetniki gledališke razstave na ljubljanskem velesejmu imajo na podlagi razstavne vstopnice pravico do 20% popusta pri nakupu vstopnice, za opereto.

Naznanila

Društvo »Trenost« pričenja s svojimi sestanki v Ljubljani 21. t. m. ob 18.30 na prvem učiteljsku v glasbeni dvorani. Dnevni red vsake sestanke je: 1. Pogovor o Mrkunovem »Dinamitu« in antindinamitu. 2. Pogovor o delu v tekočem poslovnem letu. 3. Eventualia. — Bratje in sestre vsi na »vzpu« in pripeljuje še mnogo prijateljev (ic) našega pokreta s seboj; zaka! resnobi so dnovi!

Jezenska razstava ljubljanskega velesejma

KAJ NUDI RAZSTAVA KMETIJSKIH STROJEV?

Stroj in orodje igrata v kmetijstvu vedno večjo ulogo in rastoča uporaba strojev v kmetijstvu je nujna potreba za napredek našega kmetijstva. Industrija kmetijskih strojev stremi neprestano za izboljšanjem svojih produktov. Letošnja kmetijska razstava, ki je nameščena v paviljonu F, nudi izredno bogata: zastopane razne vrste plugov, razno orodje za okopavanje, brane, sejalni stroji, mlatilnice, čistilniki, trierji, slamo- in repozernice, robačiči, stikalnice, mlinci itd. Poleg tega so razstavljeni tudi razni mlekarški stroji.

Kmetijske stroje razstavlja tudi: Gospodarska zveza, ki ima tudi stalno razstavo v svojih skladiščih, Stupica Fran, Schneider et Verovšek ter Kmetijska družba.

Mlekarške stroje in potrebščine pa razstavlja: Osrednje mlekarne ter Franc Krištof.

OČENITEV SIRA IN MASLA

Ocenitev sira in masla na Pokrajinski razstavi Ljubljanskega velesejma se je vršila dne 17. t. m. V komisiji so bili sledeči gg.: Andrej Šarabon, Ivan Jelačin, Franc Verbič in inž. Podgornik. I. Hlebi so bili numerirani z zaporednimi številkami brez oznake firme. Ocenitev ej bila na ta način, da se je zavrtelo od vsake firme po dva hleba. Presojalo se je: prvič zunanost z največ petimi točkami, 2. testo z največ petimi točkami, 3. luknjavost z največ petimi točkami, 4. okus in aroma z največ petimi točkami, skupaj največ dosegljivih točk je dvajset. Rezultat ocenitve sira je: Mlekarška zadruga Savica srebrna kolajna, Mlekarška zadruga št. Rupert srebrna kolajna, Mlekarška zadruga Vrhnika srebrna kolajna, Mlekarška zadruga Logatec bronasta kolajna, Siračna Senčur bronasta kolajna, Mlekarška zadruga Srednja vas bronasta kolajna, Siračna družba Črnača bronasta kolajna, Osrednja mlekarna Ljubljana bronasta kolajna, Siračna škofja Loka bronasta kolajna, Mlekarška zadruga Rateče Plavnica bronasta kolajna, Siračna družba Bitnje bronasta kolajna, Siračna zadruga Hraše pri Lescah bronasta kolajna, Anton Zidar, Bistrica Mokronog bronasta kolajna, Siračna družba Stara Fužina priznanje, Mlekarška družba Podhom-Bled, priznanje, Mlekarška zadruga, Podkoren priznanje, Mlekarška Ptuj priznanje, Mlekarška zadruga Ribno pri Bledu priznanje, Zlata kolajna najmanj 15 točk, srebrna kolajna najmanj 11 točk, bronasta kolajna najmanj 9 točk. Priznanje najmanj 8 točk.

II. Maslo je bilo označeno ravno tako s številkami brez firme. Kot merilo za ocenitev se je vzelo prvič zunanost 5 točk, 2. testo 5 točk, 3. okus in aroma 5 točk, skupaj največ dosegljivih točk je 15. Rezultat ocenitve masla je: Mlekarška zadruga Radomlje srebrna kolajna, Graščina Neukloster (O. Pollack) srebrna kolajna, Franc Poučič, Tešanovci srebrna kolajna, Mlekarška zadruga Semič bronasta kolajna, Mlekarška Ptuj bronasta kolajna, Osrednja mlekarna Ljubljana bronasta kolajna, Mlekarška št. Lovrenc bronasta kolajna, Mlekarška zadruga Moravče priznanje, Mlekarška zadruga Cerklje ob K. priznanje, Anton Zidar, Bistrica, Mokronog priznanje. (Zlata kolajna najmanj 20 točk, srebrna kolajna najmanj 16 točk, bronasta kolajna najmanj 14 točk, priznanje najmanj 12 točk.)

V obeh skupinah ni torej zlate kolajne dosegla nobena tvrdka. Sir je razstavilo 28 firm, maslo pa 10 firm.

K GLEDALSKI PREDSTAVI NA VELESEJMU.

Na velesejmu je te dni odprta slovenska gledališka razstava, ki je nameščena v paviljonu K, kjer so navadno slikarske razstave. Razstave so se udeležili ljubljansko Narodno gledališče, Prosvetna zveza, Zveza kulturnih društev in štiri ljubljanska marionetna gledališča.

Treba koj naglasiti, da je ta razstava prva te vrste pri nas in jo kot tako pozdraviti. Možnost je z njo dana, da pozivljajoče in informativno učinkuje na razvoj našega gledališkega življenja.

Najobširnejša je razstava ljubljanskega Narodnega gledališča, ki obsega tele pododdelke: upravniki, literarni, igralski, operni, tehnični, slikarski (scenografija in odrske slike), Z aranzmajem razstave Narodnega gledališča se ne morem strinjati. Prvi vtis je tak, da iz neimernih množice fotografij več ali manj zaslužnih naših teaterskih ljudi sploh ne opaziš prave »gledališke razstave«, iz katere naj bi se človek temeljiteje poučil morebiti o razvoju, značaju, funkciji, delu itd. Narodnega gledališča, kakor bi kdo morda to od gleda-

liške razstave pričakoval. V vitrinah so originalni rokopi ali slikovito nametani, med tem plavajo barve kostumov, kakor da je aranzirju šlo bolj za to, da povzroči za oči všečen vtis gledalca, ne pa da se osredotoči na bistvo »gledališke razstave«, ki naj bi bila poučna, informativna, koristna ponazoritev razvoja, značaja, funkcije, dela itd. gledališča!

Dosti bolj sta prodira v bistvo »gledališke razstave« aranzirja Prosvetne zveze in Zveze kulturnih društev. Tam vsaj lahko jasno čitaš z razstavne podatke o delu, obsegu dela, o številu igralcev, odrov, o izvajanih delih, o kvaliteti in pridnosti pododsekov na deželi, o iniciativi matic v mestu (za Prosvetno zvezo Ljudski oder) itd. Upamo, da ono, kar diha razstava ljubljanskega teatra, ni njegova prava slika.

Literarni del Narodnega gledališča je bogat, pa nepregledno monoton, igralski kaže le obzore, tehnični je zelo revon, kostumi malo poučni, pozdraviti pa moramo iniciativo za novo dekoracijo, ki jo kaže slikarski del. Odrska dekoracija je pri nas zelo zanemarjeno poglavje in je do nedavnega časa bila še vedno zelo zastarela in ničvredna. Za to razstavo je bila razpisana v pobudo slikarjem in arhitektom konkurenca, ki je precej dvignila zanimanje za stvar med umetniki. (Zal, da se merodajni naši mladi niso udeležili te konkurence in da naša šola za arhitekturo doslej tudi še ni pokazala nobene odločitve!) V oddelku sceničnih osnutkov so ugotovili osnutke Černigoj, Delak, Jurkovič, Čargo, Rohrmann, Kregar, Spinčič, Ovačoviča in Skružnjaka. Nekaj je zraven še zelo zastarele romantike in secesionizma, nekaj brezdušne konvencije, med »modernim« sem opazil zelo mnogo vplivov nemškega ekspresionizma in simbolizma, kaj sodobnega, kakor bi si mogli zamisliti v sodobnem duhu realistično dekoracijo, nisem našel nikjer. Enemu gre za arhitektonsko poživljenje odra (Kregar, Skružnjak ml.) drugemu za vsebinsko simbolistično spremenilo dejanja (Spinčič), tretjemu za kuriozne oblike in barve kulisa (Delak). V moderno zastavljeni problem scenereje se ni osredotočil in vanj prodiral nobeden. Vse te kriče barve, ki so za nas odigrale svojo ulogo v času originalne in individualne umetnosti preteklega časa se mi zde v teh predstavnih krkih kot bridka zavest nepotrebnosti starega impresionističnega nazora o scenariji, ki pravi, da naj se dejanje na odru le optično poživlja ali celo spremlja z barvo in lučjo, ki naj igrata samostojno ulogo poleg igralca. Za spoznanje dalje, mislim, je šel od tega nazora le Černigoj, ki pojmuje scenerejo in figuro igralca kot plastično-arhitektonsko celoto kompozicije — ostali, ki mislijo, da nadaljujejo njegovo delo, so se vsi zmotili!

Zeteli bi bilo, naj bi se gledališke razstave v Ljubljani še ponovljale, to bi bilo stvari vsestransko v korist.

V »MALEM PRATRU«.

Tudi včeraj je bilo na sejmšču Vihavno vrvenje, ki se zvečer v malem pratu vedno bolj stopnjuje. Popoldan prihajajo na zabavišča množice otrok, da se vozijo na vrtljakih, zlasti jih vleče zrakoplovski vrtljak, ki te potegne v višino kakor da se pripravljajo na polet čez Ljubljano. Pa ne samo mlado, tudi staro se kaj rado vozi, seveda ne kot spremstvo otrok. Posebno radi se vozijo naše ljubljanske dame. Hipodrom ima vedno dovolj gostov tudi ženskega spola. Znani »Watschenmann« mora čutiti tvo težo ljubljanskih in drugih pesti. Posetnik celo zatrjuje, da so naši ljudje za kofljanje in boks najposposnejši, kar jih je dosedaj videl, in da bo moral kmalu oditi, ker tako močnih udarcev še ni videl in prejel njegov usnjeni možak. Tudi kladivar mora dajati mnogo nagrad za naše korenjake.

Kdor rajši gleda kakor pa dela, ima nešteto prilik: ljudozrce, smrt, živo deklico brez glave, najdebelejšo žensko, ki ima debelejšo nogo, kakor je marsikak mladenič v pasu itd.

Največ zabave pa imajo gledalci pri »toboganu«, kjer se vidi spretnost ljubljanskih dam in gospodov. Tudi posevni vrtljak oblegajo gosti. Bajazzo mora delati razpoloženje, da se jim ne zmeša v glavi. Ljudje, ki ne želijo dobiti vrtočevnice na vrtljaku, jo gredo iskat pa v vinske paviljone, kjer je vedno dovolj gostov. Če je pa še obenem sentimentalno razpoložen, pa jo zavije k Rusom, da posluša balalajke in rusko petje.

Šele v pozni nočni uri se izprazni zabavišče, ki dokazuje, da Ljubljančani niso izgubili dobre volje, da so še vedno veseli ljudje.

Sport

LJUBLJANSKA SPORTNA NEDELJA.

Zadnje nedeljo se je absolviral tudi v Ljubljani prav obsežen sportni program. Nogometna podzveza je pričela s prvenstvenimi tekmami za leto 1927-28 s tekmami Ilirija : Slavija, Slovan : Jadran in Krakovo : Reka. Primorje je igralo prijateljsko tekmo z zagrebškim HASKom. Hazenska podzveza, katere prvenstveno leto se krije — drugače kot pri nogometu — s koledarskim letom, je porabila preteklo nedeljo za odločilno tekmo za letošnje prvenstvo med Ilirijo in Mariborom. Publike v večjem številu nedeljske sportne prireditve niso mogle privabiti. Razmeroma najboljši obisk je imela dopoldanska hazenska tekma, kolikor toliko je bila obiskana tekma Primorje : HASK, obe prvenstveni tekmi na igrišču Ilirije pa sta bili obiskani zelo slabo. Nekoliko poročila:

Hazena Ilirija : Maribor 7:2. S srečanjem med hazenašicami Ilirije in Maribora se zaključuje podzvežno prvenstvo za leto 1927. Obenem je to srečanje odločilo, komu pripade za letos naziv prvaka Slovenije v hazeni. Ilirija, Maribor in Mura so si bili tako enaki tekmeči, da je ostalo vprašanje prvaka do zadnjega nereseno. Z nedeljsko zmago Ilirije nad Mariborom si je priborila prvenstvo vnovič — osmo leto zaporedoma — hazenska družina Ilirije. V odločilni tekmi je pokazala zopet, da je v tehničnem in taktičnem oziru vsaj enaka svojim rivalom, da jih pa v fizični pripravljenosti in v rutini znatno prekaša. Ilirija bo znala v tekmah za državno prvenstvo, kjer naloži na zagrebško Concordijo in na belgrajsko Jugoslavijo, pač najboljšo zastopati slovensko hazeno.

Obe družini sta se zavedali važnosti tekme. Maribor je nastopil kompleten, Ilirija z rezervo za Zupančičev. Prvih 10 minut vodi igro Maribor, ki narekuje takoj v začetku najhitrejši tempo in doseže tudi vodilni gol. V odprti igri, ki sledi temu uspehu Mariborčank, pokaže napad Ilirije bolj smoteno igro. Skoro doseže iznervanje, malo pred polčasom tudi vodilni gol. Z 2:1 odstopita družini v odmor. Po odmoru preide iniciativa na Ilirijo; čim dalj časa je trajala igra, tem bolj očitna je postajala premoč Ilirije. Ilirija zviša na 3:1. Maribor popravi na 3:2, potem doseže Ilirija 4:2. Temu sledi petminutna izključitev Vodebove radi foula. Do njenega povratka v igro Maribor uspešno brani rezultat. V zadnjih minutah doseže končno Ilirija v izrednem finalu še 3. elektno golo. — Igra, ki

sta jo podali družini, je bila bolj napeta kot lepa. Značaj in važnost tekme je vplivala tako na posamezne igralce kot na družini. Z obeh strani se je skušalo priti pred nasprotni gol na čim enostavnejši in hitrejši način. — Sodil je korektno in prav dobro g. Doberlet.

Nogomet. Ilirija : Slavija 6 :1. Rezervni moštvi 6:0. Ilirija je igrala v prvem polčasu slabo. V moštvo so se večkrat menjavala mesta in sicer po navadi na škodo igre. Slavija je v tem polčasu dobila Ilirijanske napade. Polčas 2:0. V drugem polčasu je zaigrala Ilirija boljše. Dosegla je še 4 gole, dočim je Slavija v zadnji minuti iz nekega nesporazuma med Volkarjem in Krečom profitirala svoj častni gol. Sodil je dobro g. Smole. Tudi v dopoldanski igri rezervnih moštev je znala g. Ilirija.

Jadran : Slovan 5:3. Rezervni 2:8. Jadran je nastopil v dobri sestavi. Sodelovanje Vidmarja, Jamnika in Pokorna, ki so bili vsi trije v najboljši formi, je dalo močvirje in volje. Po odprti, obojestranski igri v I. polčasu je v II. polčasu znatno nadkriljevalo Slovanovo enajstorico. Rezultat je popolnoma realen. Sodnik g. Deržaj je bil na mestu. — V tekmi rezervnih moštev je bil Slovan znatno boljše moštvo.

Reka : Krakovo. 3:3. Za Krakovo znači neodločen izid proti Reki, ki velja za eno boljših moštev II. razreda, dobrodošel uspeh. Zahvaljuje veliki poštrevolnosti svojih igralcev, ki so znali z marljivostjo in borbenostjo izenačiti tehnični plus Reke. — Igra je vodil g. Šetina.

Primorje : HASK 3:2. HASK je poslal v Ljubljano sicer zelo oslabiljeno I. moštvo, toda igra je bila vseeno napeta in zanimiva; posebno v II. polčasu sta obe moštvi igrali živahno in v dobrem stilu. Igra Primorja je bila bolj izglajena, med posamezniki deli moštva je bil kontakt boljši kot pri HASK-u. Da ni zagrešil njegov srednji half foula, ki mu je prinesel izključitev, bi zmagalo nad Zagrebčani gotovo z višjim scoreom. Sodil je g. Ahčan.

Turistika

Planinski dom pri Sv. Urški na Plešivcu (Urški gori) se letos zapre v ponedeljek, dne 26. septembra. Ta lepa razgledna točka je imela letos jako lep obisk. Pohitite še zadnjikrat na goro v nedeljo 25. t. m.

Gospodarstvo

Slovensko združništvo proti uvedbi prisilne poravnave.

PROTI UVEDBI PRISILNE PORAVNAVE. — ZA NOV KONKURZNI RED.

Zadnja številka »Narodnega Gospodarja« pri- naša članek dr. J. B. »Naše stališče o prisilni po- ravnavi izven konkursa.«

Iz članka posnemamo sledeče:

Združna zveza je, ne da bi se spuščala v po- drobno kritiko načrta zakona, poslala zbornici TOI svoje mnenje o tem, ali je sploh čas in ali je sploh ugodno, da se z zakonom zopet uvaja prisilna po- ravnavna izven konkursa, s katero je naše gospodar- stvo v par letih napravilo tako žalostne skušnje.

»Predvsem ugotavljamo, da nam je nujno po- treben enoten in današnjim razmeram odgovarja- joč konkurzni red za konkurzno postopanje. Kajti do- kler obstoji sedanjí konkurzni red, zakon o prisilni poravnavi sploh ni potreben. Upniki so namreč pri- siljeni hote ali nehoti privoliti v poravnavo, ker bi jim sicer neprimerno drag, dolgotrajen in komplici- ran konkurzni postopek vse požrl.«

»Ponovna uvedba prisilne poravnave se nam zdi nepotrebna, še več, zdi se nam za naše gos- podarstvo, za trgovino, obrt in denarstvo nevarna.« Kljub dobro mišljenim kavlclam načrta proti zlorabi prisilne poravnave je vendar moralni nivo trgovine in obrti v številnih pokrajinah države tak, da se bodo s tem zakonom zlorabam zopet na široko od- prla vrata. Iz tega dejstva pa bo vedno trpelo škodo solidnejše in poštenjše gospodarstvo, kar je slučaj za Slovenijo.

Ravno komplicirano in predrago in k temu še neenotno konkurzno postopanje nujno stih k temu, da se predvsem in hitro reši vprašanje enotnega ter današnjim gospodarskim in pravnim razmeram od- govarjajočega konkurznega reda. To vprašanje je treba rešiti pred prisilno poravnavo.

Združna zveza kot centrala 300 kreditnih za- drug je odločno proti prisilni poravnavi za denarne zavode, ki se pečajo s sprejemanjem hranilnih vlog.

Denarni zavodi bi od tega imeli samo škodo, ker bi zakon sem odkril možnost, da vlagatelj ne dobič od zavoda vloženega denarja in bi torej ne- zaupanje vlagateljev v denarne zavode bilo uteme- ljeno v zakonodaji sami. Zakonodaja bi morala da- nes predvsem urediti zaščito vlagateljev kakor n. pr. v Češkoslovaški. Z uvedbo prisilne poravnave bi se torej nanesel hud udarec zaupanju vlagateljev v denarne zavode in s tem tudi hud udarec varčeva- nju ljudstva in zbiranju prihrankov za narodnog- spodarske svrhe v denarnih zavodih.

Avstrijska carinska politika.

Dunaj, 20. septembra.

Avstrijska carinska politika začenja hoditi po- pojno, nova, pota. Dosedaj je vedno poudarjala bolj načelo svobodne trgovine in je na podlagi tega izvajala dovolj ugodnosti zase, sedaj pa so po- stale zaščitno-carinske tendence poljedelstva in in- dustrije dovolj močne, ker je ponehal odpor social- ne demokracije proti povišanju carin, ki se ravno sedaj obravnavajo v »Nationalratu«. Socialna demo- kracija je bila proti zvišanju carin, ker se je bala eviševanja cen, sedaj pa je prišla do spoznanja, da se da odponoči brezposelnosti v industriji le z za- ščitnimi carinami. Dobila pa je tudi neke garancije, da se cene radi povišanja carinskih postavk ne bodo povišale.

Da je Avstrija dosedaj vedno poudarjala bolj načelo svobodne trgovine, je imelo svoj čas smisel. V nasprotju z ostalimi nasledstvenimi državami, ki so si ustvarile visoke carinske meje, je Avstrija pri vsaki pogodbi postavila nasproti svoje načelo svo-

bodne trgovine, ker je to odgovarjalo tedaj boljše njenim interesom. In dosegla je lepe uspehe, ker so razne države, med njimi ne v najmanjši meri Jugo- slavija, dale lepe koncesije Avstriji. Seveda niso igrali vloge tu samo gospodarski momenti, ampak tudi politični. Vsa Evropa je kričala nasledstvenim državam: »Pustite vendar Avstrijo živeti čim so seveda morale dati Avstrijem koncesije, ker se je vršil nanje tudi politični pritisk: Če ne daste kon- cesij, se bo pa Avstrija priključila gospodarsko Nemčiji. To se je celo javno povedalo pri avstrijsko- češki pogodbi.

Sedaj pa, ko se je okrepila, začenja Avstrija sama carinsko politiko, proti kateri je vedno hodila v boj: zaščitne carine. Posluževati se je začela istega sredstva v boju za ugodne carine za uvoz v sosedne države: začela je sama z zaščitno-carinsko politiko, ki gre zelo daleč, kar dokazuje oster boj v Avstriji sami proti njej. Skoraj gotovo je, da se bo ta po- litika obdržala tudi po reviziji vseh starih in sklepu novih pogodb, za kar imamo vzglede v nebroj dr- žavah. Naravno je, da bodo predvsem reagirale na to agrarne sosedne Avstrije, ki se bodo pobrigale za omogočenje izvoza svojih produktov v Avstrijo, se- veda pri tem pa bodo trpele industrije teh držav, ki so bile s tolikimi žrtvami vzgojene po vojni. Jasno je, da bo tu v prvi vrsti prizadeta Slovenija, ki bo morala za opasne koncesije, ne samo svoje, ampak tudi ostalih pokrajin države, dopustiti marsi- kaj na škodo svoje industrije.

Konkurz je razglašen o imovini Franca Ze- bala, trgovca v Rudniku pri Ljubljani. Rok: 1. okt., 31. okt. in 12. nov. — Razglašen je tudi o imovini Matije in Terezije Praprotnik, trgovcev v Središču. Rok: 24. sept., 27. okt. in 10. nov.

Likvidacija. Združna elektrarna v Žilch, reg. z. z. n. z. je prešla v likvidacijo.

Rudnik in železarna v Štorah sklicuje 48. občni zbor rudarskih družbenikov 10. okt. 1927. ob 11. v tvorn. prostore (poročilo o poslovanju in bilanci 1926—1927; razgovor o valorizaciji nil. vrednosti).

Prepoved izvoza neobdelanega hmelja. V zadnjem času so neke inozemske hmeljske stro- kovne revije prinesle vest, da bi bilo izdalo po- ljedelsko ministrstvo neko naredbo, ki bi prepo- vedovala izvoz neobdelanega hmelja. Sekcija hmeljskih trgovcev pri Okrajnem gremiju trgov- cev v Celju je takoj po zbornici TOI v Ljubljani intervenirala pri merodajnih faktorjih ministrstva, odkoder je prejela zahtevilo, da ministrstvu o taki ali slinli odredbi ni ničesar znanega in je taka vest brez vsake stvarne podlage. Toliko prizade- tim v informacijo. — Načelstvo.

Pobiranje davčne varščine. Ministrstvo Fi- nanc je z razpisom z dne 5. avgusta 1927. št. 90348 odredilo, da se odlok z dne 16. junija 1927. št. 70215, s katerim je bilo ukinjeno pobiranje 4% davčne varščine, ne nanaša na tuje podanike in na naše državljane, ki nimajo protokolirane iz- vozne in uvozne firme. Nekateri carinarice so tolaščile pojm protokoliranje tako, da so zahteva- le davčno varščino od vseh domačih podjetnikov, ki niso mogli dokazati, da je njihova firma sodno protokolirana. Ker je v Sloveniji dolžnost sodne protokolacije odvisna od obsega firme, odnosno od višine predpisanega davka, pri nas velik del po- djetij ni sodno protokoliran, ampak samo prijav- ljen obrtnim oblastvom. Da se vsled tega v Slo- veniji nastale nepravilne pri pobiranju davčne var- ščine prepreči, je Zbornica za TOI v Ljubljani intervenirala na merodajnih mestih potom Cen- trale industrijskih korporacij v Beogradu in do- bila zagotovilo, da se izda v najkrajšem času po- jasnilo, da se oprostitev od 4% davčne varščine pri uvozu in izvozu nanaša na vsa podjetja, ki so prijavljena obrtnim oblastvom, čeprav niso sod- no protokolirana.

Iz Zveze hrvatskih obrtnikov. Te dni se je vršila seja centralnega in upravnega odbora Zveze hrvatskih obrtnikov. Tajnik Čupak je poročal o tekočih poslih, posebno pa o uredbi, s katero se reformira volilni red za TOI zbornico v Ljubljani. S to uredbo je sedanjí trgovinski minister dr. Spa- ho zavrgel staroveški kurialni sistem odredilš,

da vsi obrtniki sodelujejo pri volitvah na podlagi proporcionalnega principa.

Zvišanje cen za bombažno blago v Češkoslo- vaški. Češkoslovaški tovarnarji pletenin so skle- nili 16. t. m. ponovno povišanje cen, kar je v zve- zi z naraščanjem cen sirovega bombaža. Tudi polj- ski fabrikanti v Lodzu so znatno dvignili cene.

Borza

20. septembra 1927.

DENAR.

Radi mednarodne evrstvoše se je danes učvr- stil kurz Berlina. Curih, London Dunaj in New- york so ostali neizpremenjeni (v Curihu je Lon- don zelo popustil). Pariz je v Curihu poskočil na 20.845. Praga je bila v Ljubljani držana po 168.40 in 168.45, oz. kurz 168.44, v Zagrebu sr. kurz 168.41. Trst je bil mednarodno neizpremenjeno čvrst, v Ljubljani zaključen po 309.25, v Zagrebu pa po 309.75.

V Ljubljani je bilo danes manj privatnega blaga. Narodna banka je dajala devize: Curih, London, Dunaj in Berlin. Znatno je bil promet po- leg v omenjenih devizah tudi v devizi Trst.

Ljubljana. Devize: Berlin 13.52—13.55 (13.535), Curih 10.94—10.97 (10.955), Dunaj 7.9925—8.0225 (8.0075), London 275.95—276.75 (276.85), Newyork 56.64—56.84 (56.74), Praga 168.04—168.84 (168.40, 168.45), Trst. 308.25—310.25 (309.25).

Zagreb. Berlin 13.52—13.55, Curih 10.94—10.97, Dunaj 7.9925—8.0225, London 275.95—276.75, Newyork 56.63—56.85, Pariz 222—224, Pra- ga 168.01—168.81, Trst 308.75—310.75.

Belgrad. Berlin 13.516—13.546, Curih 10.94—10.97, Dunaj 7.995—8.025, London 275.35—276.75, Newyork 56.64—56.84, Praga 168.05—168.55, Trst 308.75—310.75.

Curih. Belgrad 9.13, Amsterdam 207.80, Ber- lin 123.48, Budimpešta 90.70, Bukarešt 3.225, Du- naj 73.10, London 25.22125, Newyork 518.50, Pariz 20.845, Praga 15.37, Trst 28.25, Sofija 3.75, Var- šava 58, Madrid 89.625.

Dunaj. Devize. Belgrad 12.49125, Kotlarj 180.90, London 34.5225, Milan 38.655, Newyork 709.45, Pariz 27.835, Varšava 79.22. — Valute: dolarji 707.15, lira 38.60, dinar 12.45, češko-slo- vaška krona 21.02.

Praga. Devize: Lira 183.875, Belgrad 59.45, Pariz 182.875, London 164.175, Newyork 33.7475, Dinar: Newyork 176.125, Berlin 7.40, Lon- don 276.25.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

V Ljubljani je bila vojna odškodnina zaklju- čena po 874; Kranj. ind. iskana po 400, Strojne nadalje nudeno po 80.

V Zagrebu je kurz vojne odškodnine siho narašel: od 370 na 384, za 14 Din. Tudi za okt. in nov. termin je pridobila 10 Din po kom. Na tr- žišču bančnih papirjev ni izprememb. Slavonija je padla celo pod 10 Din na 9.5. Večje beležijo višje kurze: 140—145.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 20. sept. 1927.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Baro- meter	Tempe- ratura v C°	Rel. vla- gnost v %	Veter in brzina v m	Oblač- nost 0—10	Vrsta padavin		Vredn. padavin v mm do 7a	Vredn. padavin v mm do 17h
						ob opazovanju	v mm do 7a		
Ljubljana (dvorec)	7	758.8	17.9	85	mirno	10		21.6	17.1
	14	758.7	21.4	77	SW 6	8			
Maribor	7	761.0	18.2	84	SW 6	10			
	14	756.9	19.0	76	W 4	9		19	12
Zagreb	7	758.0	18.0	88	W 10	10		21	17
Belgrad	8	758.0	19.0	74	mirno	8		22	13
Sarajevo	7	760.1	15.0	78	mirno	9		24	12
Skoplje	7	761.1	18.0	61	mirno	8		—	10
Dubrovnik	7	761.2	19.0	77	mirno	2		23	10
Split	7	760.6	19.0	72	NE 1	8		26	17
Praga	7	754.3	14.0	—	W 10	10	dež	95	17

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za 21. september: Izpremenljivo mило vreme bo trajalo dalje.

Mark Twain:

Kraljevič in siromak.

Pravljica za mlade ljudi vsake starosti.

Iz angleščine prevlel: Jos. Poljanec.

Deseto poglavje.

Kraljevič v škripcih.

Zapustili smo starega Kantija, ko je vlekkel pra- vega kraljeviča domov in mu je za petami sledila hrupna razbrzdana druhal. Med vsemi temi ljudmi je bil samo en človek, ki je izpregovoril dobro besedo za malega ujetnika in prosil zanj, ampak njegove besede so zadele na gluha ušesa. Kraljevič se je ustav- ljal in boril, da bi se opustil, in razgorčeno ugovarjal zoper tako ravnanje, ki ga je bil deležen, dokler ni stari Kanti izgubil še tisto malo potrpežljivosti, koli- kor jo je imel, in zavihtel v nenadni togoti hrastovo gorjajo nad kraljevičovo glavo. V tistem hipu je pri- skočil oni človek, ki je edini prosil za dečka, da bi prestregel udarec, ki pa je njega samega zadel na zapestje. Kanti pa je zarjul:

»Ti se boš vmešaval, ti? Na, tu imaš plačilo!« Gorjaja je treščila po glavi tega človeka; slišal se je stok in neka nerazločna postava se je zgrudila med množico po tleh in je v naslednjem trenutku sama obležala v temi. Druhal pa je pritiskala naprej, ne da bi se dala po tem prizoru motiti v svoji zabavi.

Kmalu nato se je kraljevič znašel v stanovanju starega Kantija, ki je zaprl vrata pred zijalastimi sosedi. Pri medli luči lojceve sveče, vtaknjene v ste- klenico, je kraljevič razločil notranjost odurnega br- loga in njegove stanovalce. V enem kotu ste ob zidu ždeli dve razmršeni dekleti in suha ženska srednjih let; podobne so bile bolj živalim, vajenim grdega ran- nanja, katerega so pravkar zopet s strahom pričako- vale. Iz drugega kota se je priplazila mršava starka z vihrajočimi sivimi lasmi in zločestimi očmi. Stari Kanti ji je rekel:

»Počakaj malo! Imenitno šemo imamo danes tukaj. Počakaj malo in navžij se veselja nad njo; potem pa s pestjo po njej, kolikor se ti zljubi. — Stopi naprej, poba! Sedaj pa še enkrat povej svoje trapiarije, ako jih že nisi pozabil. Povej, kako ti je ime! Kdo si?«

Užaljena kri je vnovič zalila lica malega kralje- viča in razkačen je pogledal možaku naravnost v obraz in rekel:

»Slabo je vzgojen človek, kakršen si ti, ker mi ukazuješ govoriti. Povem ti pa še enkrat, kakor sem ti bil že povedal: jaz sem Edvard, prestolonaslednik, in nikdo drugi.«

Ta odgovor je tako iznenadil in osupnil starko, da je obstala kakor pribita na mestu, kjer je stala, in ji skoraj vzle sapo. Abotno zavzeta je strmela v kraljeviča, kar je pripravilo njenega surovega sina v tako dobro voljo, da se je na vse grlo zakrohotal. Kraljevičev odgovor pa je naredil na Tomažkovo mater in njegovi sestri vse drugačen učinek. Njihov strah pred telesno kaznijo, ki ga je očividno čakala, se je umaknil vse drugačni tugi. Na obrazu se jim je prikazala silna žalost in pohitele so k njemu in zavpile:

»Oj, ubogi Tomažek, ubogi fant!«

Mati je padla pred kraljevičem na kolena, ga objela okoli vratu in mu s solznimi očmi gledala v obraz. Nato pa je rekla:

»Oj, ubogi moj sin! Tvoje neumne knjige in tisto branje ti je navsezadnje škodilo in ti zmešalo pamet. Oj, zakaj si tako tiščal vanje, ko sem te tolikokrat svarila pred njimi! Strl si mi srce!«

Kraljevič ji je pogledal v obraz in rekel prijazno: »Tvoj sin je zdrav in ni prišel ob pamet, dobra ženska. Le polotaj se. Samo pustite me do kraljeve palače, kjer je sedaj, in kralj, moj oče, ti ga takoj vrne.«

»Kralj, tvoj oče! Oj, otrok! Nikari ne govori takih besedi, ki tebe lahko pripravijo na morišče in v po- gubljenje vse, ki so ti blizu. Otresi se teh strašnih

sanj. Skušaj, da se ti vrne blodeč spomin. Pogledj me. Ali nisem tvoja mati, ki te je rodila in te ljubi?«

Kraljevič je zmajal z glavo in ji prav nerad od- govoril:

»Sam Bog ve, da nimam namena žalostiti ti srca; ampak resnično ti še nikdar nisem gledal v obraz.«

Zena se je zgrudila na tla, si zakrila obraz z rokami in začela ihteti in ječati.

»Pusti, naj se predstava nadaljuje!« je zavpil Kanti. »Kaj pa je to, Nan! Kaj je to, Bet! Dekline, ali ne poznate nobenega vedenja? Stali boste v na- vzočnosti kraljeviča? Na kolena, izvržek beraški! Iz- kažite mu čast in spoštovanje!«

Tako rekoč se je spustil v živinski krohot. Dekleti ste začeli prositi za brata in Nan je rekla:

»Pusti ga samo, da gre spat, oče; počitek in spanje ga oždravita, prosim te, daj!«

»Daj, oče, pusti ga spat,« je rekla Bet; »danes je bolj truden kot po navadi. Jutri bo spet dober in zdrav in bo pridno prosjačil in ne bo prišel zopet praznih rok domov.«

Te besede so iztrezile očeta in ga spomnile na najvažnejšo stvar. Srdito se je obrnil proti kraljeviču in se zadrl:

»Jutri moramo plačati dva penija njemu, ki je lastnik te luknje; dva penija, zapomni si — in ves ta denar pojde za polletno najemnino, sicer moramo ven. Pokaži, kaj si danes nabral s svojim lenim be- račenjem!«

Kraljevič pa mu je odgovoril:

»Ne žali me s svojimi umazanostmi! Se enkrat ti povem, da sem kraljev sin.«

Kantijeva široka dlan je treščila po kraljeviče- vem hrbtu, da je opotekajoč odletel v naročje dobre ženske, ki ga je pritiskala na prsi in ga z lastno osebo varovala pred ploho udarcev, ki so se sedaj vsipali nanj. Prestrašeni dekleti ste zbežali v kot, stara mati pa je prilomastila sinu na pomoč. Kralje- vič se je iztrgal Kantijevi ženi iz rok in vzkliknil:

»Ne smeš trpeti zavoljo mene, ženska! Ti živini naj stresata svojo sirovost samo nad menoj.«

To je pravi zametek Aspirin tableta Bayer

Pazite na modro-belo-rdečo počatno znamko!

Ljubljana. Vojna odškodnina zaklj. 371. Celj- ska 164 den., Ljublj. kreditna 140 den., Praštedi- ona 850 den., Kred. zavod 160 den., Strojna 80 ol., Veveč 135 den., Kranj. ind. 400 den., Ruše 260 —270, Slavnica 56 den., Sežir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 83.75—84.25, agrari 52.5—54.5, vojna odškodnina 380—382, zaklj. 884, okt. 384—386, nov. 385—387, Hrv. esk. 91, Hipo- banka 55.5, Jugobanka 91, Praštediona 350—350, Ljublj. kreditna zaklj. 140, Sečera 552.5—555, Drava 570, Slavonija 9.5—11, Trbovlje 486—487.5, Veveč 140—150.

Belgrad. Vojna odškodnina v začetku 371, ob zaključku 382, za sept. 372.75—375, dec. 386—393, 7% inv. pos. 84—84.25, agrari 54.

Dunaj. Podon.-savska-jadrana. 88.10, Žilvno 101, Hrv. esk. 10, Alpine 49.65, Leykam 12, Trbov- lje 61.95, Kranjska industr. 51, Ruše 36.

BLAGO:

Ljubljana. Les: tramj po noti kupca f. v. n. p. 2 vag. po 250, tramici strogo po noti kupca f. v. deja 1 vag. po 310, bukova drva suha re- panice do 10% okrolic f. v. n. p. 5 vag. po 19; zaklj. 8 vag., tend. neizpr. — Delni pridarki (vse samo ponudbe; slov. postaja, plač 30 dni, dovoza prompt): pšenica bč. 78-79 kg. 2%, ml. tar. 300.5 —342.5, ista za okt. 350—352.50, sr. 78-79 kg. 2%, ml. tar. 337—339, slav. 78-79 kg. 2%, ml. tar. 341 —338; koruza bč. nav. vozn. 245—250, ml. tar. 240—245; moka p.3. f. Lj. pri odjemu cel. vag. plač. po prejemu 490; zaklj. 1 vag. koruze; tend. m. na; eksekutivna prodaja: fižol bokinec fko. vag. Po- stojna plačljivo potom akreditiva 2 vag. po 970.

LJUBJANSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 23. zvezek. A. Sheehan, Nočing. Poveš. istrskega dekleta 24 Din., vez. 32 Din. — 24. zvezek. A. Marby, Hanka, Ljubljano-krška povest 22 Din., vez. 30 Din. — 25. zvezek. Hagar, Hri cesarja Monerume (v tisku). — 26. zvezek. C. Lorenzini, Stotek in njegovo burkasto življenje 14 Din., vezano 22 Din. — 27. zvezek. Pregelj, Otrok solara (v tisku).

ZVITKE

(role) za računske stroje, ček in kontrolne zvitke za blagajne vseh sistemov, ima vedno in v vsaki količini v zalogi

LUD. BARAGA, LJUBLJANA,

Selenburgova ulica 6/I.
Telefon štev. 2980

fižol mandalon fko. vag. Postojna potom akreditir-
va 1 vag. po 300.
Novi Sad. Pšenica: bč. 78-79 kg. 2% 296-
297,5, ban. 78-79 kg. 2% 290-295, sr. 78-79 kg.
2% 292,5-295; rž. bč. 72 kg. 2% 282,5-287,5;
oves: bč. 200-205, sr. 207,5-210; ječmen bč.
65-66 kg. 200-205, sr. 66 kg. 200-205; koruza: bč.
194-195, bč. za 12, 1 182,5-185, sr. 195-196, sr.
za 12, 1 182,5-185, ban. 190-195; fižol beli bč.
prebran 2% 325-330; moka: 0 g bč. 425-437,5,
št. 2 bč. 407,5-415, št. 5 bč. 380-390, št. 6 bč.
320,5-327,5, št. 7 bč. 270-280, št. 8 bč. 205-210;
otrobi: bč. 175-177,5, ban. 175-177,5, sr. 175-
177,5. — Tendence: za koruzo živahnejša, ostalo
neizpr. — Promet: 3 vag. pšenice, 4 ovasa, 35 ko-
ruze, 4 moke, skupaj 46 vag. — Jutri borza radi
praznika ne posluje.

Dunaj. Poslovanje mirno. Pšenica notira
39.40-39.50 (Wiener Boden in marchfeldska), rž.
marchfeldska 38.40-39, Wiener Boden 38-38.50.
Budimpešta. Tendence radi inozemskih na-
kupov evrsta. Madj. pšenica notira: za okt. 30.62,
30.68, zaklj. 30.64-30.66, marec 38.06, 38.20, zaklj.
38.16-38.18; ogr. rž. za okt. 28.90, 29.04, zaklj.
29-29.02, marec 30.34, 30.40, zaklj. 30.34-30.36,
koruza za maj 25.20, 25.30, zaklj. 25.26-25.28, za
julij 25.88, zaklj. 25.88-25.90.

Chicago. (Začetni kurzi.) Ob otvoritvi borze
v pšenici ni bilo kurza. Včerajšnji zaklj. kurz je
bil 125.185. Pšenica za dec. 130 (včeraj 129.25),
marec 133.375; koruza sept. — (včeraj 98), dec.
97.25 (96), marec 100.125 (—), rž. sept. — (—),
dec. — (96.125); oves sept. — (—), dec. 48.125
(47.875). Današnji trg pšenice je potekel ob stal-
nih kurzi, koruze pa je izkazoval izrazito evr-
stočno.

Ljubljanska porota.

DRUŽBA »ADRESAR«, D. D.

Pri včerajšnji porotni razpravi se je zagovarjal
Ljubljancan E. F., bivši akviziter. F. je sodno ločen
in pravoslavne vere. Lansko leto je stopil v službo
nekega ljubljanskega reklamnega podjetja ter je
nabiral zanj inserate. Zaslužil je s tem prav dobro,
od vsakega dobljenega inserata je namreč dobil
15% provizije. V službi je bil priden in agilen. Imel
je povsod siguren nastop in je povsod hitro dobil
zaželjeni inserat.

Ko pa mu je njegov gospodar sporočil, da je
sodnija njegovo plačo deloma zarubila, se je po-
šteno razhudil in v prepričanju, da zastoj ne bo
delal, ga sploh več ni bilo v službo.

Ker pa od zraka ni mogel živeti, je F. prišel
na originalno idejo. Ustanovil je kar sam anonimo
družbo »Adresar«. Premoženje in ves inventar te
družbe je obstojal v dveh šampiljkah »Adresar,
d. d.», njen edini lastnik in akviziter je bil obtože-
nec. V veliki vni in akviziter je prehodil vso
Kranjsko in dober del Štajerske. Obiskoval je tr-
govce, gostilničarje in druge podjetnike, izvajajoč
jim inserate za »adresar«, ki ga ga bo izdala omenjena
družba. Njegov samozaveščen nastop je bil povsod
uspešen. Kakor je dosedaj ugotovljeno, je izbral iz
ljudi na ta način približno okoli 11.000 Din.

Pri razpravi se F. izgovarja na neko tretjo
osebo, ki da je pravi lastnik fiktivne družbe »Adre-
sar«, in katere noče izdati, raje gre sam v zapor.
Tudi pri razpravi ima F. zelo siguren nastop. Imel
je na porotnike celo govoranco.

Porotnikom je bilo stavljeno eno samo, sestav-
ljeno vprašanje. Deset porotnikov se je izreklo, da
znaša škoda nad 1000 Din, toda manj kot 10.000
Din, dva porotnika pa sta se izrekla, da znaša škoda
nad 10.000 Din. F. je bil nato obsojen na osem
mesecev ječe. Preiskovalni zapor se mu je vtel v
kazen.

Senatu je predsedoval višji sodni svetnik Mla-
dič, votirala sta sodni svetnik Janša in sodnik Ju-
vane, zapisnikar je bil g. Papež. Državno pravdni-
štvo je zastopal dr. Fellacher, zagovornik pa je bil
dr. Kokalj.

BLAGO NA KREDIT.

Druga razprava se je vršila proti 41 letnemu
Albertu Korinšku, doma iz Drlje in v Ustju stan-
jočemu oženjenemu krojaču.

Obtoženi Korinšek je bil najprej uslužben v
Celju kot krojaški pomočnik. Ker je bil pred vojno
precej zalezel v dolgove, je odšel v Vestfalijo, kjer
je delal do svetovne vojne. Med vojno je izvršil več
goljufij in je bil obsojen tedaj na dve in pol leti
ječe. Ko se je vrnil od vojakov, je pričel hoditi na
sejme in prodajal doma izgotovljene obleke. Ze te-
daj je naročal blago na upanje. Njegov dolg je čim
dalje bolj naraščal, tako da je zašel v prisilno po-
ravnavo. Tu mu je bilo odpuščeno 65% dolga, ven-
dar pa še ostanka dolga ni mogel plačati. Tik pred
poravnavo pa si je zgradil v šmartnem hišo, vredno
80.000 Din, kot lastnico je dal vpisati svojo ženo.

Pred in po poravnavi je obtoženi Korinšek
kar na debelo naročal pri raznih trgovcih z manu-
fakturo blago, kljub, da je vedel, da ga ne bo
mogel plačati. Od raznih trgovcih je prejel več
vablil blaga v vrednosti okrog 300.000 Din, plačal
ga je pa le deloma, tako da je ostal dolžan še
207.295 Din. Ker se je predstavljal kot izdelovalec
oblek na veliko, dasi je bil le priprost sejmjar in
krojač in ker je delal dolg, kljub temu, da je vedel,
da ga ne bo mogel plačati, ga obtožnica dolži go-
ljufije po §§ 197., 200. in 201. Kakih 17 trgovci, ki
jih je tudi oškodoval, ni vložilo proti Korinšku ka-
zenske ovadbe.

Razprava proti Korinšku se je vršila pred
istim senatom, le da je mesto sodnika Juvana vo-
tiral sodnik dr. Hodnik.

Korinška je zagovarjal dr. Žužek.
Korinšek je pri razpravi trdil, da ni imel na-
mena ogoljufati oškodovanih trgovcev ter da je
nameraval vse pošteno poplačati.

Državni pravdnik dr. Fellacher je opozarjal
na veliko škodo, ki jo povzročajo taki tipi našemu
trgovstvu.

Zagovornik dr. Žužek je očrtal težko usodo
obtoženca, ki je v življenju že mnogo pretrpel. Ko-
rinšek skrbi med drugim za desetletansko rodbino.

Porotnikom je senat stavil eno glavno vpraša-
nje, ali je obtoženeц kriv hudodelstva goljufije v
vsoti 202.000 Din in eno eventualno vprašanje, v
slučaju, če zanikajo prvo vprašanje, ali je lahko-
miselno in nerazumno uporabljal kredit in s tem
oškodoval svoje upnike ter ni pravočasno predlagal
otvoritev konkurza.

Porotniki so prvo stavljeno jim vprašanje so-
glasno zanikali, drugo eventualno vprašanje pa
ravno tako soglasno pritrdili.

Korinšek je bil obsojen nato na šest mesecev
ječe. Razprava se je končala ob 6 zvečer.

Polzvedovanje

Izgubila se je v nedeljo na velesejmu broša,
napravljena kakor odrezan les z vejico, zlata. mo-
goče tudi je izgubljena na cesti od velesejma do
Kette-Murrove ceste. Pošten najditelj naj jo vrne
na upravo »Slovenec«.

MALI OGLASI

Vaaka drobna vrstica 150 Din ali vaaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Zastoni

dobite danes žal prav malo
ali nič, vendar pa morete
že za 3 Din naročiti
znesek 3 Din ali 5 Din
oglas za Slovenca, ako ne
obsega nad 6 besedi. —
Malo večji oglasi od 5 Din
dalje. Več o tem pove cenik
za oglase, ki ga brezplačno
pošlje vsakomur upravištvo

Službe iščejo

TRGOVEC

32 let star, oženjen, kav-
cije zmožen, IŠČE službe
kot vodja manjše trgov-
z mešanim blagom, naj-
raje kake podružnice na
deželi, katero bi vzel
tudi v najem. Gre tudi v
galanterijo na debelo. —
Ponudbe na upravo lista
pod: »Zanesljiv« 7372.

V KROJAŠTVU

se želi dobro izobraziti
priden, ubogljiv fant, ki
se je pravkar izučil kro-
jaštva. Plača postranska
stvar, glavno je hrana in
izobrazba. — Kdor ga
sprejme za pomočnika, bo
z njim zelo zadovoljen.
MATIJA KLUN, kovaški
mojster, Kočevje. 7387

Starejša, inteligentna in
vsestransko prakt. oseba
išče mesta

GOSPODINJE

v župnišče, k žandarme-
riji ali primerno. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
številko 7389.

Proste službe

Kmetško DEKLE

pošteno, ki ima veselje
do otrok in gospodinj-
stva, sprejme takoj man-
jša družina v Ljubljani.
Naslov v upravi št. 7394.

Ključavničar

ali strojnik, ki je večak
vseh naprav in poprav
na večji parni žagi, ka-
tera ima tudi mizarske
stroje, se sprejme takoj
po dogovoru. — Ponudbe
na: Ljubljana — Prule 8.

Kuharica

perfektna, katere oprav-
lja tudi vsa hišna dela,
se išče. — VICEL, Mari-
bor, Glavni trg 5.

Večje trgov. podjetje rabi:

1 perfektno KNJIGO-

VODKINO - 1 KO-

RESPONDENTINJO

(slov. - nem.), verzirano
na pisal. stroju, ter večji

MATEMATIKI.

— Ponudbe s sliko, za-
htevami plače in referen-
cami na upravo »Sloven-
ca« pod šifro: »Volja do
dela«. 7337

Išče se starejša, resna

Intelligent. bona

za boljšo hišo k deklici
4 let s perfektnim znanjem
nemškega jezika. Pred-
nost imajo one, ki so že
nekaj let služile v eni
hiši. Plača dobra, pogoji
zelo ugodni. Ponudbe s
sliko in referencami na:
Ga. SOFIJA PETROVIČ,
Beograd, Studenčička 23.

Dekle pridno in po-

šteno, sprejme
takoj v službo k dvema
otrokoma Ciril Gasperin,
trgovcu — Begunje pri
Lescah. 7404

Sljajno bodočnost

nudimo uradniku ali urad-
nici, ki vložijo v dobro
idejo podjetje v Ljub-
ljani 50.000 Din ali več
Zadostuje tudi jamstvo.
Ponudbe prosimo uprav-
lista pod »Resnost« 6472

Krepak deček

ki ima veselje do trgo-
vine, s primerno šolsko
izobrazbo, poštenih star-
šev, se sprejme takoj pri
trgovki Alojz Remic —
Dravograd. 7233

Sprejemem dva dobra

čevljar. pomočnika.
Nastop takoj. — FRANC
CERNIVEC, Žigantja vas,
p. Križe, Gorenjsko.

Agent-inkasant

se sprejme proti plači in
proviziji. Vpokojeni oro-
žniki imajo prednost. Po-
nudbe pod šifro »Zanes-
ljiv št. 7397« upravi lista.

VZGOJITELJICA

se išče k šletni deklici
z znanjem poleg sloven-
ščine tudi francoščine in
nemščine ter glasovirja,
ki bi šla event. z družino
tudi v inozemstvo. Na-
stop po dogovoru. — Po-
nudbe upravi lista pod:
»Vzgojiteljica«.

Več spretnih

DELA VK

behtirarc, vezilje, šivilje,
tamburirarice sprejme ta-
koj MATEK & MIKES,
Ljubljana, Dalmatinova 13

Dijaki

DVE DIJAKINJI

sprejem iz Christofeve-
ga učnega zavoda z vso
oskrbo. — Domobranska
cesta 23, Andlovic. 7413

Stanovanja

Sobico majhno in pri-

prosto, z eno
ali 2 posteljama, išče de-
lavec za nizko ceno. —
Naslov poslati na upravo
»Slovenca« pod »Sobica«.

Vnajem

MANJŠI LOKAL

za trgovino z mešanim
blagom s stanovanjem, na
prometnem kraju na Šta-
jerskem, iščem v najem.
Najraje ob Prevali ali dru-
god. Event. tudi z gosti-
no ali vinotočom — ker
imam osebno pravico. —
Ponudbe na upravo lista
pod: »Takoji ali pozneje«
št. 7373.

„Juniper“

zeleno francosko žganje
je najboljšo sredstvo
proti revmatizmu, glavobolu, zoboboli, trganju,
želodnim boleznim, daje apetit itd. — Dobi se povsod.
Trgovci zahtevajte engros cene. — Glavna zaloga:
Vitomir Dolinšek, agentura „Juniper“,
Celje, Gosposka ulica 26.
Za časa Velesejma v Ljubljani od 17.—27. septembra
paviljon H 442.

ZAHVALA.

Za izkaze sočutja, ki so nama došli ob izgubi preblage mame,
gospe

Neže Jazbar

se prav iskreno zahvaljujema. Posebna zahvala bodi preč. gosp.
prof. Mlakarju, g. kapl. Grčarju, Urbancu in Presetniku za
spretnost pri pogrebu in tolažilne obiske v bolnici, g. zdravniku
dr. Vacku, cenj. učitelstvu v Srednji vasi, pevecem, vsem daro-
valcem krasnega cvetja ter vsem, ki so spremili najino drago
mamo na njeni zadnji poti.

Stara Fužina—Bohinj, dne 19. septembra 1927.

ŠTEFKA in POLDKA JAZBARJEVA.

Posojila

Pouk na daljavo

(Fernstudien) v vseh inž.
oddelkih, tudi trgovina in
kolonialno blago. Acadé-
mie Polytechnique: Quai
Amercoeur, 51 Liège —
Belgija. Prospekti 10 D.

Išče se instruktor

visokošolec, za IV. razr.
realke. Dobi stanovanje
z zajtrkom. Znanje kla-
virja prednost. — Ponudbe
upravi pod: »Instruktor«.

Posestva

Malo posestvo

naprodaj pri glavni cesti
Štore—Celje. — Naslov v
upravi lista pod št. 7321.

Zemljiško posestvo:

veliko rodov. njiv in travni-
kov, 4 mali, 1 veliki dora-
ščeni gozd, hiša krita z ope-
ko, gospodar. poslopje, skoro
nov kozolec, na najlepšem
solnčnem kraju, 5 minut od
okr. ceste Sevnica—Planina,
nezadolženo, se dobi za ceno
30.000 Din. Ne željo se tudi
razdeli na več delov. Oglasi-
ti se je pri lastniku Luka
Senica, trgovcu, šmarje pri
Sevnici ob Savi. 7391

Proda se v bliž. Krškega

hiša s pekarno, vrtom
in šupo, povrh 2
oralna zemlje, po ugodni
ceni. — Pisma pod »Ugod-
na kupčija štev. 7399« na
upravo »Slovenca«.

Kdo kupi?

Lokomobila

sistem Lanz, 50/65/83 KS,
z dimnikom in kuriščem
(Treppenrost), v najboli-
šem stanju, sedaj še v ob-
ratu, se ugodno proda. —
Naslov se izve v upravi
»Slovenca« pod št. 7319.

Suha DRVA

odpadki od žage in par-
ket zopet na razpolago
po najnižji ceni pri Ivan
ŠIŠKA, parna žaga, Ljub-
ljana, Metelkova 4. Pre-
skrbite si pred zimo dobro
kurjavo po ugodni ceni!

Felix Toman

kamnoseški mojster
v Ljubljani, Resljeva c. 30

priporoča

bogato zalogo na-

grobnihi spomenikov

od marmorja in grani-

ta, plošče za grob-

nice, marmornate

plošče za mobilije

po najnižjih cenah.

Najboljši posne-
malniki za mleko
pri FRANC STUPICI
Ljubljana.

SADNO DREVJE

visokodebelno, samo pri-
znane vrste, nudi za je-
sensko in pomladno sa-
jenje Josip Zakrajšek,
šolski upravitelj v Blatni
Brezovici pri Vrhniki.

NAPRODAJ

dva vagona lepega jedilnega
krompirja, 2 vagona kislih
jabolk za prežanje, 1 vagon
kislih namiznih zdravil ja-
bolik, več vagonov bukovih
in hrastovih svežih, nekaj
vagonov pol suhih drv, pri
LUKI SENICA, trgovcu v
šmarju pri Sevalci ob Savi.

Kdoprodaj?

EGALIZIR-

STRUŽNICO

za železo, 120—150
cm dolgo, 25—30 cm
visoko, kupi Uprava
zdravilišča Dobrna.

Naša obrt

KOLESARJI!

Znižane cene. Ogledati si zaloge
dvokolesnih in trikolesnih tipa
Tribuna, Rekord, Schampion,
Sivria, Bianki, Fafor, Peria,
Diamant še od Din 1300—
naprej. Pneumatika Dunlop,
Michelin. Ceniki franco. Pro-
daja na obroke.

Tribuna F. B. L.

Ljubljana

Tovarna dvokoles in otrošk
vozilcev.

Priporoča se trgovina z

železnino

A. SUŠNIK, Ljubljana

Zaloška cesta.

Debele

luskinaste otrobe

kupite najceneje pri trgovki

A. VOLK, Ljubljana

Resljeva cesta 21

Volna - bombaž

za strojno pletenje in

ročna dela, dobite po

najnižjih cenah pri

PRELOGU, LJUBLJANA.

Stari trg 12 - Židovska 4

PREKLIC!

Nisem plačnik za dol-

gove, katere bi napravil

moj sin Franc. — IVAN

BREŠKVAR. 7412

Kmetovalci! Gospodarji!

Siamoreznice, mlince za sadje,
reporeznice, posnemalnice za
mleko, kotie za žganje

dobite najboljše in najcenejše
pri znani domači narodni trdki

FR. STUPICA, LJUBLJANA

Knjigoveznica K. T. D.

črtalnica in tvornica poslovnih knjig

v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II

priporoča

svojo stalno veliko zalogo mnogo-

vrstnih salda-konti, štrac, journa-

lov i. t. d. lastnega izdelka.

Vstopnice za razne prireditve,

bl